

Jonas Basanavičius
1851 m. lapkričio 23 d. - 1927 m. vasario 16 d.

LIETUVA BUVO JO DIEVAITĖ...

Dr. Algimantas Liekis

Nedaug, turbūt, rastume lietuvių, kurie lapkričio 23 d. būtų neprisiminę, nepaminėję dr. Jono Basanavičiaus 150-ojo gimtadienio žmogaus, kuris daugeliui mūsų yra ir lyg tautiškumo ir patriotiškumo įkvėpėjas, simbolis. Ir neat-sitiktinai, nes jau ir pats jo gyvenimas - tai ryškūs mūsų TAUTOS atgimimo, Nepri-klausomos VALSTYBĖS kū-rimo istorijos puslapiai, nors ir veikliausiais savo gyvenimo metais, baigus Maskvoje me-dicinos studijas, teko gyventi toli nuo Lietuvos, Bulgarijoje.

“Tylu, klaidu buvo mūsų tėvynėje prieš daktarui Ba-sanavičiui ateinant. Tai buvo mirties tylą-baisi, nejauki, slopinanti. Tauta, turėjusi savo garbingą praeitį, tauta, pa-gimdžiusi įžymių visuotinėje istorijoje vyrų, tauta, amžiais ištvėrusi gyva “pasaulio ne-vidonų” tarpe ir vienintelė Europoje išlaikiusi žiliausios senovės kalbą, skambiausias dainas, gražiausias pasakas, - ta tauta gulėjo paguldyta mirties lovoje, merdėdama,

kaimynų marinama. Geres-nieji tos tautos sūnūs ją apleido ar išdavė: jos ponai bajorai seniai buvo jos nusikratę, apšviestūnai inteligentai gėrė svetimą dvasią, dainavo sve-timas dainas. Kas tik buvo žymesnio, geresnio mūsų kraš-te, visa buvo atsimetę nuo tautos, paniekinę ją, prisišlieję prie svetimųjų. Beliko ištikimi ir tvirti tik pilki Lietuvos sūnūs - kaimiečiai. Jie vieni pasiliko kuomi buvę, palaikė, ką iš prosenių paveldėję, jie vieni išlaikė brangiausią tautos turtą - kalbą. Bet ir tie vieninteliai tikri tėvynės sūnūs, iš visuų pusų kaimynų priešų apsupti ir spaudžiami, jau rodėsi, atsidūrę didžiausiame pa-vojuje, rodėsi, nebeišsilaikysią svetimųjų jūroje, prarasią savo prosenių amžiais kraunamas gėrybes, atsimesią nuo jų, kaip atsimetė bajorai galiūnai, kaip atsimetė inteligentai apšvies-tūnai, rodėsi, kad ir sodiečiai, taip pat kaip ir tie, sumin-džiosią savo tautos turtus, išsižadėsią jų ir svetimus dievus priimsią (...).

Bet tą mirtingą krizę mūsų tauta garbingai išgyveno ir išliko gyva. Nuo neišven-giamos prapulties ją išgelbėjo svetimos kultūros nepaliestos valstiečių masės. Valstiečių luomas nepasidavė sveti-miems vėjams, neatkrito nuo seno Lietuvos kamieno, jis pats išsilaikė ir lietuvių tautą išlaikė (...). Pirmą laisvėje išaugusi valstiečių karta atgaivino tautinę lietuvių sąmonę - prikėlė mirusius, pažadino miegančius - padėjo pradžia ir kitoms tautos dalims atgyti.

Tos sprendžiamos valan-dos darbuotojas, mirštančios tautos Daktaras, Slaugytojas, skęstančios tautos Daktaras, Slaugytojas, skęstančiųjų svetimose jūrose gelbėtojas buvo Ožkabalių valstiečių sūnus Jonas Basanavičius. Jis suieškojo bajorų tarpe pasku-tinius to luomo mohikanus, kuriems dar spyksojo lie-tuvybės šviesa, suieškojo, surankiojo pilkų sodiečių vaikus, išėjusius inteligentais, juos visus atgaivino, sudrūtino

Kalėdų švenčių ir Naujų metų proga
Vilties draugijos narius, Dirvos
skaitytojus bei jos rėmėjus sveikina

VILTIES DRAUGIJOS
VALDYBA

Visiems skaitytojams, talkininkams,
rėmėjams ir bendradarbiams linksmų
Kalėdų švenčių ir gerų 2002 metų linki

DIRVOS
Redakcija ir administracija

SIŪLO A. BRAZAUSKUI PALIKTI
SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJĄ

Vilnius, gruodžio 19 d. (ELTA). Seimo Tėvynės są-jungos frakcija kategoriškai nepritaria naujosios Seimo daugumos bandymams pa-keisti Nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą nuostatas, susijusias su namų savininkų teisėmis, vadina pataisas “pakartotine namų nacionalizacija”. Priėmus to-kią, anot Konservatorių frak-cijos, “sovietinę nuosavybės atėmimo pataisą” iš Social-demokratų partijos pirmininko posto turėtų atsistatydinti Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas.

“Šios kadencijos Seime susiformavo kairioji dauguma, kurią vienija godulys ir aro-gancija, kai kuriais įstatymais stumianti šalį į atvirą resovie-tizaciją ir kompromituojanti dabartinę Lietuvą žmogaus teisių bei demokratijos prin-cipų pažeidimais”, - rašoma Konservatorių frakcijos pa-reiškime.

Jame kairioji dauguma taip pat kaltinama noru “aklu bul-dozeriu prastumti pakartotinės

namų nacionalizacijos įstaty-mą, pakartojant seniai pa-smerk tą okupacinės sovietų valdžios, taigi svetimos vals-tybės kadaise vykdytą savivalę”.

Pareiškimo autorių nuo-mone, šis įstatymas pažeistų net keletą Lietuvos Res-publikos Konstitucijos nuos-tatų. Jame taip pat primenama, kad Nuosavybės teisių į išli-kusį nekilnojamąjį turtą pataisų projektui 2001 m. lapkričio 28 d. posėdžio pro-tokolu nepritarė Vyriausybė.

“Kadangi Seimo daugumai politiškai vadovauja Vy-riausybės vadovas, neva nepri-tariaus savo partijos žmonėms Seime, tokia veidmainiškai dviprasinė padėtis normalioje valstybėje turėtų būti visiškai nepriimtina. Todėl priėmus sovietinę nuosavybės atėmimo pataisą, Algirdas Brazauskas turėtų pasitraukti iš atgims-tančios bolševikų partijos pirmininko posto”, - rašoma Konservatorių frakcijos pa-reiškime.

ELTA

ir patraukė darban. Tai dr. Basanavičiaus didžiausias ir aiškiausias nuopelnas, tai teikia Jo vardui neišdildomos, amžinos atminties Lietuvos sūnų kartose...” - rašoma “Lie-tuvių tautos” 1918 m. ketvirtos knygos antrame sąsiuvinyje.

Žinoma, prie lietuvių tautos savo vertės pajautimo, ne-mažai buvo prisidėję ir kiti to meto šviesuoliai. Tai - Simonas Stanevičius, Kipri-jonas Nezabitauskis, Jurgis Plateris, Motiejus Valančius,

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ PREZIDENTAS SU LIETUVOS KRIKŠČIONIŠKŲJŲ BAŽNYČIŲ VADOVAIS

Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus per pietus su Lietuvos krikščioniškųjų bažnyčių vadovais aptarė aktualias visuomenės dvasines ir socialines problemas, jaunimo dorinio ugdymo klausimus, bažnyčios ir valstybinės valdžios santykius.

Prisimindamas tragiškuosius rugsėjo 11-osios įvykius, Prezidentas, kaip informuoja ELTA, pažymėjo reikšmingą tikėjimo vaidmenį, padėjusį susitelkti pasaulio tautoms.

V.Adamkus išklausė bažnyčių hierarchų nuomone svarstomais klausimais, pasveikino krikščioniškųjų konfesijų atstovus su artėjančiomis Šventomis Kalėdomis, kurios, pasak valstybės vadovo, atskleidžia tikrąją krikščioniškųjų ir žmogiškųjų principų esmę.

Prezidentas padėkojo dvasininkams už jų talką remiant benamius, vargšus, našlaičius.

Pietų susitikime su Prezidentu dalyvavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas, kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, vyskupai Jonas Boruta, Jonas Kauneckas, Juozas Preikšas, Eugenijus Bartulis, Juozas Matulaitis, Juozas Žemaitis, Lietuvos ortodoksų metropolitas Chrizostomas, Lietuvos liuteronų vyskupas Jonas Kalvanas, Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo kolegijos viceprezidentas kunigas Algimantas Kvedaravičius, Aukščiausios sentikių tarybos pirmininkas kunigas Nikolajus Pilnikovas.

■ LIETUVOS KARO AKADEMIJOJE STRATEGINIŲ TYRIMŲ CENTRAS

Lietuvos karo akademija ir Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas gruodžio 19 d. surengė konferenciją “Saugumo studijų perspektyvos Lietuvoje”.

Aptarti saugumo studijas ir jų reikšmę Lietuvai bei padiskutuoti apie mūsų valstybės šiuolaikinius saugumo geostrateginius iššūkius į Karo akademijos Politikos katedrą atvyko daug žinomų saugumo srities specialistų iš Seimo, Prezidentūros, Valstybės saugumo departamento, Krašto apsaugos ministerijos. Pranešimus, kuriuose buvo paliesta nemažai Lietuvos nacionaliniam saugumui aktualių temų, skaitė žinomi politikai ir daug jaunų akademinės bendruomenės narių, praneša ELTA.

Svarbiausias konferencijos akcentas - Strateginių tyrimų centro įsteigimas. Šio centro steigimo sutartį pasirašė Lietuvos karo akademijos viršininkas pulkininkas Algis Vaičeliūnas ir VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų direktorius dr. Raimundas Lopata.

Kaip teigė Karo akademijos Politikos mokslų katedros vedėjas dr. Gediminas Vitkus, Strateginių tyrimų centro misija - moksliniai Lietuvos nacionalinio saugumo problemų tyrimai. Šiame centre bus analizuojami Lietuvos saugumui aktualiausi tarptautiniai ir vidiniai procesai, kaupiama ir platinama informacija. Numatomas Strateginių tyrimų centro akademinį tyrimų ratas yra gana platus. Centre bus analizuojama Europos saugumo sistemos plėtotė, permainos globalinėje tarptautinio saugumo sistemoje, Lietuvos rytinių kaimynų Rusijos ir Baltarusijos karinė, politinė ir ekonominė raida bei Lietuvos nacionalinio saugumo problemos aspektai.

Užsakymus Strateginių tyrimų centrui galės pateikti ne tik Krašto apsaugos ministerija, bet ir kitos institucijos, atsakingos už nacionalinio saugumo užtikrinimą: Valstybės saugumo departamentas, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, vidaus reikalų sistema. Lietuvos karo akademijos viršininko A. Vaičeliūno teigimu, nebus finansuojami tie darbai, kurie neatneš realios naudos krašto apsaugos sistemai ar kitai nacionalinį saugumą užtikrinančiai institucijai.

■ PREZIDENTŪROJE APTARTA NATO VEIKLA

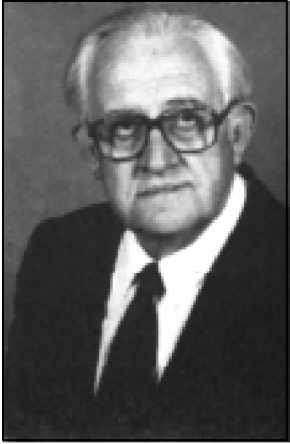
Prezidentas Valdas Adamkus su Lietuvos ambasadore Ginte Damušyte aptarė Lietuvos misijos prie NATO veiklą bei svarbiausius uždavinius kitiems metams rengiantis Prahos viršūnių susitikimui.

Prezidentas, kaip praneša ELTA, su ambasadore aptarė Lietuvos atstovų Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje skaičiaus didinimo, jų atrankos ir apmokymo klausimus bei Krašto apsaugos ministerijos vaidmenį plečiant Lietuvos kariškių dalyvavimą NATO struktūrose. Pokalbio dalyviai pasikeitė nuomonėmis apie Narystės veiksmų plano įgyvendinimą ir pagrindinių narystės keliamų reikalavimų vykdymą. Ambasadorė informavo valstybės vadovą apie NATO vadovybės gerai vertinamą Lietuvos pasirengimą narystei, krašto apsaugos sistemos finansavimą ir parlamentinių partijų bendrą susitarimą dėl narystės aljanse.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

KILPA ANT KAKLO

Algirdas Pužauskas

Afganistano kovotojai prieš Al Qaida teroristų jėgas paskelbė gruodžio 12 d., kad atėjo laikas sudėti ginklus ir pasiduoti laisvės jėgoms, nes jos yra apsuptos Kandaharo miesto regione. Šį ultimatumą komentavo ir JAV gynybos sekretorius Donald Rumsfeld, sakydamas, kad Taliban vadai turi suprasti, kad kilpa ant jų kaklo vis kiekiau užsiveržia. Laikraštis *New York Times* mano, kad didelė dalis Taliban kariuomenės užsieniečių iš įvairių arabų kraštų jau suspėjo su visais ginklais pasitraukti iš Afganistano teritorijos į kaimyninį Pakistaną, kur jie reikalauja savo šalių diplomatų juos perimti savo žinion. Pakistano karinė valdžia atsiuntė į Afganistano pasienį nemažą kareivių skaičių. Pakistano vidaus reikalų ministras T. Noorani paskelbė spaudai, kad keli tūkstančiai pakistaniečių karių saugo sienos perėjimą prie Tora Bora kalnų. Ši sienos ruožą kasdien bombardavo JAV kovos lėktuvai ir nesimatė didesnio Taliban karių judėjimo. Daugelis dar slapstosi olų labirintuose. Jiems ir skirtas Šiaurės sąjungos vadų ultimatumas. Tarptautinis Raudonasis Kryžius paskelbė, jog šiaurinėje Afganistano dalyje jau pasidavė, buvo paimti į

nelaisvę daugiau kaip 3,000 talibų, jų tarpe 750 kovotojų užsieniečių, kurie net žudė pasiduoti norinčius talibus.

JAV televizijos stotys gruodžio 13 parodė filmo juostelę, kuri rodo Bin Laden pasikalbėjimą su savo artimais teroro organizacijos bičiuliais. Neskelbiama pasikalbėjimo vieta. Juostelėje Bin Laden džiaugiasi, kad rugsėjo 11 d. teroro puolimuose žuvo daugiau amerikiečių, negu buvo tikėtasi. Tai buvusi Alacho dovana puolimų planuotojams ir dalyviams.

Afganistano kovoms einant prie galo, padėtis dar pablogėjo Palestinoje. Izraelio vyriausybė nutraukė visus kontaktus su Palestinos vadovu Y. Arafatu, nors šis įsakė uždaryti visas Hamas ir Islamic Jihad organizacijų įstaigas. Hamas savijudžiai vėl puolė autobusą Vakarų krante, kur žuvo 10 žmonių, jų tarpe ir teroristas. Nuo tos dienos, kai į Izraelį atvyko specialus JAV pasiuntinys Anthony Zinni padėti ieškoti taikos, o tai buvo lapkričio 26 d., smurto

puolimuose žuvo 50 palestiniečių ir 44 izraeliečiai. Izraelio sraigtasparniai daužė Arafat policijos štabo pastatą, kuriame palestiniečių vadovo nebuvo.

Kovos atgarsiai iš Palestinos persikėlė į Kaliforniją, kur gruodžio 12 buvo suimti Žydų Gynybos Lygos veikėjai, jų tarpe skyriaus pirmininkas Irv Rubin. Los Angeles prokuratūra įsakė suimti du suokalbininkus, kurie tarėsi susprogdinti islamo tikinčiųjų mečetę. Kaltinamojo garaže policija rado parako ir įvairių priedų bombai gaminti. Suimtųjų bičiulis išdavė planuotojus, kad jie nebandytų keršyti islamo tikėjimo amerikiečiams, nes toks sprogdinimas galėtų nešti 30 metų kalėjimo bausmę.

Spauda abejoja ar du vidutinio amžiaus, 56 ir 59 piliečiai būtų sugebėję pagaminti naminę bombą iš penkių svarų parako ir pakenkti vietos musulmonams, tačiau jiems teks pabūti FBI globoje ir šiek tiek pakenks

(Nukelta į 3 p.)

Kai politikai šypsosi... bet JAV pasiuntinys ge. Anthony C. Zinni pasitarime su palestiniečių vadu Yasir Arafatu dėl Izraelio palestiniečių gyvenamų vietų bombardavimo jokios pažangos nepadarė. AP

Amerikos marinai pietiniame Afganistane.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PILIE TINIS UGDYMAS - KOSMOPOLITIZMO ĮTEISINIMAS

Šiandieninėje Lietuvos spaudoje tautinio švietimo klausimais beveik nerašoma. Yra tik keletas mokyklų, kurios savo veiklą kreipia ta kryptimi. Didesnė dalis abejoja, nedrįsta, nes anot oficialiosios švietimo politikos, tai nemodernu ir ne vakarietiška. Didžiausioji dalis pasisako už kosmopolitinę mokyklą. Tik prasidėjus Atgimimui buvo pasisakyta už tautinę mokyklą. Bet tai netapo Lietuvos mokyklų švietimo sistemos pagrindu. Lietuvos tautinio lavinimo padėtį gerai aptaria K. Girnius. “Lietuvoje tautinis auklėjimas dažnai suvokiamas kaip kažkas priešinga demokratiniam. Tai nesusipratimas. Ryšys tarp tautiškumo ir demokratiškumo yra aiškus. Nebus geri tie jaunuoliai, kurie nėra patriotiškai nusiteikę ir kurie abejingi tautos ir valstybės likimui”.

Todėl galima klausti, ar kuri nors Europos demokratinė šalis išsižadėjo savo tautiškumo. To nė viena valstybė nepadarė. Bandoma teigti, jog tautiškumas artimas nacionalizmui, nes dabar modernusis pasaulis nori globalizacijos. Lietuvos nesena praeitis neleido net paminėti tautiškumo. Tačiau keista, jog ir po Nepriklausomybės atgavimo apie tai rašoma mažai. Tautinio auklėjimo klausimu bandoma įrodyti, kad tai nemodernu, nes dabartinis jaunimas kitokias vertybes pripažįsta. Bet dažnai tos vertybės - apgavimas, narkomanija, apgaulės prekyboje, žudynės, melas, šantažas.

Psichologai tegu išaiškina, kodėl lietuvis linkęs apie kitataučius turėti geresnę nuomonę, negu apie save. Žavimasi svetimaisiais, bet savuosius peikiama, kas lietuviška, nevertinama. Pamėgimas svetimųjų, jų kalbų, svetimų papročių, kultūrų visados lietuvių tautai buvo nedovanotina klaida. Ar tai nebus pagrindinė priežastis, kodėl Lietuva patyrė germanizaciją, rusifikaciją ir pagaliau polonizaciją? Dažnas jaunuolis Vakaruose nenori pasisakyti esąs lietuvis. Tai ir yra Lietuvos tautinio švietimo nebuvimo vaisius. Europos valstybių švietimo sistemoje rašoma, jog svarbiausias uždavinys - auklėti savo tautos susipratusį žmogų. O kaip tuo klausimu yra Lietuvos švietimo sistemoje? Tyla.

Lietuvoje 2000 m. buvo pradėta ruošti tautinio auklėjimo programą, kurią daugumoje “kūrė” kosmopolitizmui palankūs asmenys. Buvo teigiama, jog Europos sąjungos švietimo vadovai nepalankiai žiūri į tautinį, o ypač patriotinį auklėjimą (Sorosio finansuojamas fondas). Girdi, Lietuvos švietimą išgelbėjęs Sorosio globojamas švietimo sąjūdis, kurio pradžia Kanadoje ir Anglijoje. Lietuvių tautai, esančiai kryžkelėje, visada grėsė nutautėjimo pavojai - šiuo metu kosmopolitizmas, kuris teigia, jog savos valstybės patriotizmas trukdąs dvasiškai tobulėti. Pagaliau perša jaunimui iškreiptus šeimos ryšius, kai vaikai nežino nei kas jų tėvai, nei kas motinos.

Pradedant naujuosius metus, verta susimąstyti visiems, o ypač mūsų tautos seimūnams ir Lietuvos vyriausybei. Ir pasukti tautinio auklėjimo keliu.

S. Tūbėnas

DIDŽIAUSIAS METŲ BANKETAS, apie kurį mažai terašyta

Rudeniui atėjus, kai vasarotojai Palangą apleidžia ir kai jūros tiltas ištuštėja - juo tiktai žuvėdros ištikimai tesinaudoja. Ir kuomet jūra pasižiaususi šniokščia ir bangos bando tilto stiprumą. Tuščias ne tik paplūdimys, bet ir Basanavičiaus gatvė. Kurios kavinės savo staliukus ir kėdes į pastoges sunešė. Kurių vis tiek niekam iki kitų metų nebereikės. Gatvėje nebėra minių ir triukšmo, tik vėjas medžių lapus nešioja.

Beveik be jokios reklamos Palangą užplūdo tie, kurie nenori, kad spauda apie juos rašytų. O apie juos būtų iš “aparatchikų” ar įmonių direktorių, per trumpą laiką, milijonieriais ir multimilijonieriais tapo. Nors, tos jų vadovautos įmonės, seniai jau yra bankrutavusios. Nors įmonės bankrutavo, bet tik ne jie! Apie tą jų suvažiavimą, spaudoje tebuvo tik trumpa žinutė, visai neminint jokių pavardžių. Tebuvo rašyta, kad grafo Tiškevičiaus rūmuose dalyvavo apie 300 svečių. Tai vis ekonominio gyvenimo viršūnės. Kurie net nežino, kad Lietuvos socialiniai, švietimo, sveikatos ir kiti reikalai yra tvarkomi iš taip vadinamo “skurdaus” biudžeto. Bet nepaisant to, seimūnai per pirmą mėnesį spėjo pusę pasaulio apvažinėti.

Apie tą puotą tebuvo rašyta, kad liejosi brangiausias šampanas, visiems užteko kaviaro,

lašių ir kitų žemės ir jūros gėrybių. Kurių žmonės, net šiaip krautuvėse nemato. Taip sakant, vyko puota - lyg maro metu. Ir tai dar ne viskas. Buvo rašyta, kad beveik visų vyrų kostiumai siūti Vokietijoje, kurių kaina maždaug 18,000 litų. Bet vyrų vaizduotė nėra tiek laki ir jie toli atsiliko nuo moterų. Buvo minėta, kad moterų apranga buvo net po 36,000 - 40,000 litų. Jeigu Lietuva tikrą valdžią turėtų, kuriai krašto ir tautos gerovė rūpėtų, tai tų “svečių” sąrašai turėtų būti ant “Valstybės kontrolės” stalo. Taip pat Seime, nors tos partijos, kurių šūkiuose yra minimas teisingumas ir žmonių gerovė. Turėtų tokį “banketą” gerokai pačiupinėti. Tie, kurių žmonos ištaigingas suknelės dėvėjo, turėtų būti apklausti, iš kur tokias sumas sugebėjo sukrauti? Jeigu mikčios ir aiškaus atsakymo neturės - tai tokie už neteisėtą veiklą turėtų būti iš tarnybų pašalinti. O tuos, kurie bandytų aiškinti, kad pinigai iš algų sutaupyti, tai tokiems pasakyti: - Aiškiai matosi, kad gaunate dideles ir per daug dideles algas ir jas automatiškai 25-30% sumažinti.

Nors taip rašau, bet aiškiai žinau, kad Lietuvoje tokios tvarkos nėra ir greitai nebus! Ir aiškiai žinau, kad Lietuvoje tokiems vyrams, kurių žmonos

Juozas Žygas

bankete 40,000 litų aprangą dėvėjo. Nei plaukas nuo galvos nenukris. Lietuvos klausimais aš ne vienas rašinėju. Keista, kad be manęs, tokių rašinių niekas nepastebėjo. Dabar man darosi aišku, kodėl toks aktualus yra Valdovų rūmų atstatymo klausimas. Jų labai reikėtų dabartiniams Lietuvos biurokratams. Nors Palangos grafų Tiškevičių rūmai turi gražų parką. Su tvenkiniais ir gulbėmis, bet vidaus įranga, ištaigingumu nepasižymi. Tad prie tokių suknių - reikėtų ir prabangiau atrodančių rūmų. Taip, kad nebūtų per daug didelio kontrasto. Taip sakant, kad pagal Jurgį būtų ir kepurė.

Lietuvos biurokratai - tranai, dabar eina tuo keliu, kuriuo Prancūzijos karaliai, o ypač jų meilužės ėjo. Bet - jeigu geriau istoriją žinotų. Tai turėtų žinoti ir tai, kaip jų gyvenimas pasibaigė. Žinoma, lietuviai nėra prancūzai, bet... Nors asilas yra labai kantrus gyvulys ir didžiausią naštą neša. Bet kuomet jo supratimu, našta yra persunki, tai ir asilas spiria ir tos naštos nusikrato! Reikėtų žinoti, kad gyvenime visur yra ribos!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

pačiai jų organizacijai. Besirengiant laisvo ir naujo Afganistano ateičiai, JAV jūrų pėstininkų mažas dalinys buvo perkeltas į sostinę Kabul. Čia jie užėmė JAV ambasados teritorinį sklypą. Ambasados ar kitos atstovybės JAV neturėjo čia jau 12 metų. Tik Iranas jau atsiuntė į Kabul savo diplomatus. Tą padarė: Rusija, Indija ir Prancūzija. Paskutinis JAV ambasadorius, kuris veikė Afganistane, buvo Adolph Dubs, kuris buvo nušautas

1979 m. islamo kraštutinių pažiūrų gaujos.

Pasibaigus laikinosios Afganistano valdžios deryboms Bonoje, balsą pakėlė Taliban skriaustos moterys, kurioms buvo uždrausta mokytis ar dirbti. Išeivijos moterys, suvažiavusios Belgijoje, pareikalavo, kad rašant naują valstybės konstituciją būtų nepamiršta įrašyti ir moterų piliečių teisės. Moterys reikalauja, kad būtų įsteigta ministerija moterų reikalams. Jų atstovė gydytoja Sima Wali pasakė spaudai, kad ji dar vis

bijo kovoti už savo ir kitų moterų teises. Paramą ji gaunanti iš JAV moterų organizacijų ir iš Europos Sąjungos. “Daug Taliban milicijos narių nusiskuto savo barzdas ir pakeitė savo turbanus, tačiau jie nepakeitė savo galvosenos”, - pasakė Wali. Jai pritarė Europos parlamento moterų teisių komiteto pirmininkė Maj Britt Theorin, nurodžiusi, kad moterys nepakeitė savo padėties Balkanuose, kur jos liko beteisės iki šiol. To nebus Afganistane, sakė ji.

Keliais sakiniais

• **JAV** bombonešis B-1B nukrito į Indijos vandenyną gruodžio 12. Skelbiama, kad keturių karių igula buvo greit išgelbėta. Tai pirmas šiame kare prarastas JAV lėktuvas, nuskendęs į jūros dugną 100 mylių nuo Diego Garcia. Kaltinami techniškai gedimai. Lėktuvas kainavo 200 mil. dol.

• **JAV** viceprezidentas

NBC televizijos programoje “Meet the Press” pareiškė, kad teroristų vadeiva bin Laden Jalalabad miesto privačiuose namuose rastoje filmo juostelėje aiškiai parodė savo žudikišką veidą, besidžiaugdamas, kad Pasaulinio Prekybos centro pastatai visiškai sugriuvo. Jis manęs, kad nukentės tik patys

aukščiausią pastatų aukštai, bus paliesti tik virš lėktuvų atsitrenkimo esą įrengimai. Gynybos sekretoriaus padėjėjas Paul Wolfowitz pasakė spaudai, kad Osama bin Laden įrodė toje juostelėje, kad jam smagu ir miela sužinoti, kad jis nužudė tūkstančius

Nukelta į 4 p.

Susitikime su Lietuvos Respublikos prezidentu Valdu Adamkum - Janina ir Vytautas Čekanauskai.

LIETUVA IR PASAULIS

PREZIDENTO SU VIZITAS AMERIKOJE

Prezidentas Valdas Adamkus ir Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas aptarė besibaigiančių ir ateinančių metų nuveiktus bei planuojamus darbus, susijusius su mūsų šalies integracija į NATO.

Susitikimo dalyviai daugiausia kalbėjo apie būsimą Lietuvos vadovo vizitą į Jungtines Amerikos Valstijas ir Meksiką. Vizito metu numatomas V.Adamkaus susitikimas su JAV prezidentu George Bush, su NATO vadų - Jungtinių Amerikos Valstijų pareigūnais Lietuvos vadovas aptars NATO plėtros klausimus ir Lietuvos pasirengimą stoti į šią organizaciją. Prezidentas V.Adamkus išreiškė viltį, jog vizitas paskatins JAV domėjimąsi Lietuva, abiejų valstybių politinį ir ekonominį bendradarbiavimą. Tikimasi, jog į JAV ir Meksiką vyksianti 24 Lietuvos verslininkų grupė padės užmegzti abipusiškai naudingus verslo ryšius su abiem didžiausiomis Šiaurės Amerikos valstybėmis.

Baigiant “Dirvos” paskutinę šių metų laidą, gautas pranešimas, kad LR prezidentas V. Adamkus bus oficialiai priimtas Baltuosiuose rūmuose JAV prezidento Georg Bush 2002 m. sausio 23 d., 3 val. 25 min. po pietų.

LIETUVOS ĮNAŠAS UŽ NARYSTĘ ES SUDARYS APIE 100 MILIJONŲ EURŲ

Kasmetinis Lietuvos įnašas už narystę Europos Sąjungoje gali siekti maždaug 100 mln. eurų (šiuo metu apie 360 mln. litų). “Įnašas negali būti didesnis nei 1,27 procento nuo bendrojo vidaus produkto”, - Eltai patvirtino vyriausiasis šalies derybininkas dėl narystės ES Petras Auštrevičius. Pasak jo, tikslus įmokos dydis bus žinomas kitų metų viduryje, derantis dėl biudžetinių nuostatų. Tačiau bet kuriuo atveju Lietuva iš Europos Sąjungos gaus daugiau, nei pati mokės už narystę. “Kadangi esame neturtinga valstybė iš Europos Sąjungos gausime maždaug 280 milijonų eurų (1,008 mlrd. litų) daugiau, negu įmokėsime”, - sako P.Auštrevičius.

Europos Sąjungos biudžetas viršija 90 mlrd. eurų (324 mlrd. litų). Praktiškai pusė visų biudžeto lėšų skiriama bendros Europos Sąjungos žemės ūkio politikos finansavimui.

APTARTA LIETUVOS IR RUSIJOS EKONOMINIŲ SANTYKIŲ PLĖTRA

Prezidentas Valdas Adamkus su Lietuvos ambasadoriumi Rusijoje Zenonu Namavičiumi aptarė santykių su Rusija plėtros klausimus.

“Prezidentas pageidavo operatyvesnės informacijos iš Lietuvos ambasados Maskvoje, nors didesnių pastabų dėl ambasados darbo neturėjo”, - sakė Eltai ambasadorius.

Pokalbio dalyviai svarstė, kaip plėtoti konstruktyvų dialogą su Rusija ir gilinti dvišalius ekonominius santykius. Bene džiugiausiu šių metų pasiekimu Z.Namavičius įvardijo ryškų eksporto į Rusiją didėjimą pastaraisiais mėnesiais. Per metus eksportas išaugo beveik 80 procentų, tačiau ambasadorius priminė, kad 1999 metais jis tiek pat buvo kritęs.

Paklaustas, kaip Rusija reaguoja į Lietuvos eurointegracijos siekius, Z.Namavičius sakė, jog Rusijos vadovybėje pastebima šiokia tokia nuotaikų kaita, nors kaimyninėje šalyje dar gajūs seniai įsišakniję neigiamo Vakarų vertinimo stereotipai. Rusija labiausiai nuogąstaujanti dėl Kaliningrado srities izoliacijos ir gyvybinio užtikrinimo. Tokį nepasitikėjimą, ambasatoriaus teigimu, bandoma išsklaidyti diplomatiniais įtikinėjimais, kad Lietuva palankiai vertina ekonominį Kaliningrado srities augimą ir yra suinteresuota abipuse nauda.

PREZIDENTO RAGINIMAI SEIMUI

Pensijų reforma, Valstybės tarnybos įstatymo, švietimo ir sveikatos apsaugos, socialinės apsaugos sistemos tobulinimas - tai darbai, kurie reikalauja Prezidento ir parlamento susitelkimo bei bendrų pastangų. Šiuos svarbiausius kitų metų pradžioje laukiančius darbus trečiadienį susitikę aptarė Prezidentas Valdas Adamkus ir Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas

“Prezidentas prašė greičiau svarstyti Pensijų reformos įstatymą, nes jis reikalingas jaunimui, mūsų jaunosios kartos socialiniam saugumui. Prezidentas pasakė Seimo Pirmininkui, jog pasirengęs telkti ir opozicijos paramą šiam įstatymui, jeigu pozicijos balsų pritrūktų”, - žurnalistams komentavo Prezidento patarėjas Darius Kuolys. Jis pažymėjo, kad šiuo metu tarp socialdemokratų yra skirtingų nuomonių dėl pensijų re-

formos, debatai tęsiasi jau metus, todėl kyla įtarimų, kad Seimo valdančiąjai daugumai gali neužtekti balsų priimti tą strateginį sprendimą, todėl gali tekti ieškoti opozicijos paramos.

Kitas svarbus klausimas, rūpintis Prezidentui, - valstybės tarnybos tobulinimas, jos stabilumas. Ir Europos Sąjungos pareigūnai yra atkreipę dėmesį, kad Lietuvoje valstybės tarnyba yra silpna. Vidaus reikalų ministerija yra parengusi Valstybės tarnybos įstatymo pataisas, dėl kurių abejoja opozicijos frakcijos Seime. “Prezidento įsitikinimu, būtina Valstybės tarnybos įstatymą tobulinti visų politinių partijų sutarimu. Valstybės tarnybos įstatymo revizavimas po kiekvienų rinkimų negarantuoja valstybės tarnybos stabilumo, mes negalime turėti efektyvios, nekorumpuotos, nebiuro-

kratiškai veikiančios valstybės tarnybos, jeigu jai neskuriame stabilų veiklos sąlygų”, - sakė D.Kuolys.

V.Adamkus perdavė Seimo Pirmininkui laišką parlamentarams, kuriame išdėstė savo nuomonę aktualiais Lietuvos eurointegracijos klausimais.

“Daugeliu klausimu mūsų su Prezidentu pozicijos sutapo. Visų pirma tai, jog reikia į priekį stumti socialinę, pensijų reformą - tai yra greičiau pradėti svarstyti įstatymų projektus, nustatančius, kaip veiks privalomieji kaupimo fondai. Reikia peržiūrėti galiojančią Valstybės tarnybos įstatymą ir galbūt Seime sudaryti darbo grupę, kuri įvertintų visas pastabas ir parengtų tobulesnį įstatymą. Kalbėta, jog kitais metais reikia į priekį stumti ir sveikatos, švietimo reformas”, - sakė žurnalistams po susitikimo Seimo Pirmininkas A.Paulauskas.

ELTA

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

nekaltų žmonių. Spėliojama, kad ši juostelė atsirado dėka paskelbtos sumos (25 mil. dol.), kuri bus sumokėta žmogui, kuris padės sugauti teroristų vadą.

• **Kandahar** mieste, kuris laikomas Taliban milicijos centru, JAV specialiųjų jėgų kariai užėmė vyriausio Taliban vado, mulos Mohammed Omar gyvenamus rūmus. Kur slapstosi mula Omar, niekas nežino. Tačiau jo rūmai rausvomis sienomis, papuošti dideliais paveikslais, gėlių vainikais, auksiniais krikliais. Vienas butas be stogo, uždengtas audeklu, dar buvo apgyventas Omar vienos žmonos. Kiek jis jų turėjo, niekas nežino.

• **JAV** laikraštis “The Christian Science Monitor” paskelbė, kad bin Laden jau prieš 10 dienų išbėgo su ištikimų palydovų grupe per sieną į Pakistaną, kur jis turi daug pasekėjų. Iš kur ta žinia atėjo Valstybės departamentas nežino.

• **Laikinasis** Afganistano premjeras Hamid Karzai pasakė užsienio korespondentams, jog reikia manyti, kad Afganistanas pakartos senas klaidas. Kai Sovietų Sąjunga nutarė pasitraukti iš Afganistano, politinę tuštumą užėmė įvairios gentys pradėjusios civilinį karą, kuris davė tik nereikalingą kraujo praliejimą ir skriaudą. Jo patarimas Amerikai esąs,

“nepalikite mūsų, kai Taliban bus nušluotas”. Pirmą tekstą visai sunaikinti teroristus.

• **JAV** buvo suimtas Prancūzijos pilietis Zacarias Moussaoui, padėjęs teroristų tinklui planuoti teroro puolimus. Jis yra 33 metų amžiaus, jam gresia mirties bausmė. Kaltinamasis laikomas fanatišku bin Laden rėmėju. Prancūzijos valdžia paskelbė, kad ji nepateiks turimų kaltinimų, jei jam gresia mirties bausmė, kurios Prancūzija nepripažįsta. JAV Teisingumo departamentas atsiliepė, kad suimtajam gresia keturios mirties bausmės. Britanija, Ispanija, Vokietija, Belgija, Italija ir Prancūzija mirties bausmę laiko barbariška bausme ir gali atsisakyti perduoti savo laikomus teroristus Amerikos teismams teisti.

• **Atstovų Rūmų** narys respublikonas Dick Armey iš Teksas paskelbė, kad jis jau pavargo dirbdamas Kongrese kaip daugumos vadas ir daugiau nekandidatuos.

• **Floridoje** teismas nubaudė kubietį Gerardo Hernandez kalėti iki gyvos galvos už šnipinėjimą svetimai valstybei - Kubai. Šnipais buvo kaltinami penki kubiečiai.

• **Palestiniečių** vadovas Y. Arafat pateko į sunkumus, nes, įsakydamas suimti teroristų Palestinoje veikėjus, jis supykino palestiniečius ir šie net mėtė akmenis į Arafato policininkus.

• **Saudo Arabijos** ir Egipto užsienio reikalų ministrai pareiškė, kad Izraelio kariuomenės elgesys Palestinos žemėje yra “visiškai nepriimtinas”.

• **Palestinoje** jau kalbama, kad “Pirmininkas Arafat” per senas ir netinkamas spręsti taikos derybas su Izraelio valdžia.

• **Keli Rusijos** generolai pareiškė parlamente, kad jiems vis tiek, ką Amerika nutars daryti su savo planu gynybos raketų gamyboje. Rusija derins savo strateginių ginklų politiką su JAV planais, pareiškė Rusijos užsienio reikalų komitetų pirmininkas Dūmoje Dmitri Rogozin. JAV prezidentas G.W. Bush pareiškė, kad gynybos skydas statomas ne Rusijos raketoms sutikti, bet teroristų šalims: Korėjai, Libijai, Irakui, Sirijai, Sudanui pristabdyti. JAV prezidentas nutaręs uždaryti kai kurias kariuomenės bazes ir lėšas skirti technologijai ir naujiems ginklams kurti.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$35,

PUSEI METŲ - \$20,

PIRMA KLASE - \$58,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

Western Union®
Laimėk savo
svajonių™
LOŠIMĄ

Tai lengva.

Kiekvieną kartą, kai tu siunti piniginę perlaidą JAV ar
į kitas valstybes per Western Union Money Transfer®
arba padarai Quick Collect® ar Swift Pay® piniginę
operaciją, tu automatiškai esi įtraukiamas į lošimą ir
gali laimėti \$25,000 vertės Didįjį Prizą!

WESTERN UNION „WIN YOUR DREAM™“ SWEEPSTAKES OFFICIAL RULES NO PURCHASE NECESSARY TO ENTER OR WIN. **1. HERE'S HOW TO ENTER AUTOMATICALLY:** Beginning on November 1, 2001 through close of business on December 31, 2001, when you make a domestic or international qualifying regular „will call“ Western Union Money Transfer transaction (includes Dinero Dia Siguiente and Dinero a Domicilio services to Mexico), Quick Collect® transaction or Swift pay® transaction (excluding Quick Cash, Quick Pay, Giro Telefónico, Internet originated transaction and Telephone Money Transfers) from any Agent location in the United States („Qualifying Transaction“), you will be automatically entered into the sweepstakes. Entrant is deemed to be the person whose name appears as „Sender“ on the „To Send Money“ form and will be entered into the corresponding drawing set forth in Rule #4. If automatic Entrant has „opted out“ of third party disclosures in accordance with the Western Union Privacy Policy, his/her name will not be included in the drawing and will not be eligible to win. **2. NO PURCHASE NECESSARY TO ENTER OR WIN:** To enter without making a qualifying transaction, hand print your complete name, address, zip code, and (optional) day and evening telephone numbers on a piece of 3" x 5" paper and mail to: Western Union „Win Your Dream“ Sweepstakes, P.O. Box 4695, Blair, NE 68009-4895. **IMPORTANT:** To indicate the drawing into which you will be entered (see Rule #4), on the lower left-hand corner of the envelope, hand print one of the following: Africa; Asia/Australia Pacific; Caribbean; Central America; Eastern Europe; Mexico; Middle East; South America; South Asia; Western Europe; Domestic United States, Quick Collect®, or Swift Pay®. Limit one entry per envelope. No typed, copied or mechanically reproduced entries permitted. Only handwritten entries will be accepted. Entries must be received by January 8, 2002. **3. RANDOM DRAWING:** Winners will be selected on or about January 9, 2002 from among all eligible entries received by D. L. Blair, Inc., an independent judging organization whose decisions are final. Winners will be notified by mail. Limit one prize per person/household. Odds of winning will depend upon the total number of eligible entries received. **4. PRIZES & APPROXIMATE RETAIL VALUES:** Forty-One (41) Grand Prizes: \$25,000 per prize to be awarded to randomly selected winners among automatic and no purchase entrants in the form of a check as follows: 4 prizes for eligible entries to Africa; 2 prizes for eligible entries to Asia/Australia Pacific; 4 prizes for eligible entries to the Caribbean; 6 prizes for eligible entries to Central America; 1 prize for eligible entries to Eastern Europe; 4 prizes for eligible entries to Mexico; 2 prizes for eligible entries to the Middle East; 6 prizes for eligible entries to South America; 2 prizes for eligible entries to South Asia; 1 prize for eligible entries to Western Europe; 4 prizes for eligible entries for domestic United States money transfers; 4 prizes for eligible entries for Quick Collect® transactions and 1 prize for eligible entries for Swift Pay® transactions. Prizes consist of only that item specifically listed as the prize. All prizes will be awarded. **5. GENERAL RULES:** Open only to individuals residing in the 50 United States and Washington, D.C., who as of November 1, 2001 are 18 years of age or older. Employees of Western Union, its affiliates, subsidiaries, advertising and promotion agencies and the immediate family members and/or those living in the same household of each are not eligible. Void where prohibited by law. All federal, state and local taxes are the sole responsibility of winners. Winners will be required to complete an Affidavit of Eligibility/Release of Liability provided by D.L. Blair, Inc. and if legally permissible, a Publicity Release within 10 days of notification. Noncompliance within this time period may result in disqualification and an alternate may be selected. Return of any prize/prize notification as undeliverable will result in disqualification and an alternate will be selected. By participating in this promotion, entrants agree to be bound by the Official Rules and the decisions of the judges. **Purchase or acceptance of a product offer does not improve your chances of winning.** Any claim or dispute arising under these rules is subject to the laws of the State of New York. Sponsor is not responsible for printing or typographical errors in any sweepstakes related materials; for stolen, lost, late, misdirected, damaged, incomplete, illegible or late entries or entries not received in time for the random drawing; or for transactions that are processed late or incorrectly or that are lost due to computer, telecommunications or electronic malfunction. This promotion is sponsored by Western Union Financial Services, Inc., 100 Summit Avenue, Montvale, NJ 07645. **6.** For names of winners, send a separate, stamped, self-addressed (#10) envelope to: Western Union „Win Your Dream“ Winners, P.O. Box 4638, Blair, NE 68009-4638, to be received by February 28, 2002.

Smulkesnė informacija

1-800-325-6000

**WESTERN
UNION**

Atkelta iš 1 p.

LIETUVA BUVO JO
DIEVAITĖ...

Dionizas Poška ir daugelis kitų. Bet J. Basanavičius nuo pat jaunystės ne tik svajojo dirbo lietuviybės išsaugojimo labui, bet vienas pirmųjų kėlė mintis, kad lietuvių tauta gali ir turi teisę atkurti savo, nuo Lenkijos nepriklausomą valstybę etninėse žemėse. Kad lietuviai pajustų pasitikėjimą savo jėgomis, nebesijaustų žemesniais už kitas, savo valstybes turinčias tautas, J. Basanavičius 1863 m. pradėjo M. Lietuvoje leisti “Aušros” žurnalą, pažadinusį daugelyje tautiškumą ir viltį, kad ir lietuvių tauta gali ir taps pasaulio istorijos kūrėja; jis pažadino lietuviybę ir kitą mūsų garbų sūnų - Vincą Kudirką, su kuriuo susijęs ir naujas mūsų tautos atgimimo periodas - kudirkiškasis, kuriame lietuviai ne tik raginti pažinti savo praeitį (kaip basanaviškajame), bet jau dirbti Tautos ir jos kuriamos valstybės labui, t.y. davę pradžią tautiškumo ir valstybingumo atkūrimo darbams. Konkrečią išraišką tie siekimai įgavo 1905 m. gruodžio 4-5 d. Vilniuje įvykusiame Lietuvių seime, kuriame dalyvavo apie 2000 delegatų iš visų lietuvių gyventų vietų. To Seimo sušaukimo iniciatoriumi buvo J. Basanavičius. Jis jam ir pirmininkavo. Seime buvo priimtas nutarimas, kad būtina siekti atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę etinėse žemėse, “tvarkomą demokratiniais pagrindais” ir, kad tos “valstybės pagrindus ir jos santykius su kaimyninėmis valstybėmis nustatys Vilniuje sušauktas Steigiamasis Seimas, visų Lietuvos gyventojų demokratiškai išrinktas...”

Tuo metu J.Basanavičius ėmėsi įgyvendinti dar nuo “Aušros” savo puoselėtas idėjas - Lietuvių mokslo draugijos, kuri galėtų peraugti į Lietuvos mokslų akademiją, įkūrimo, o taip pat pirmojo mokslo lietuviško žurnalo - “Lietuvių tauta” leidimo, lietuvių tautinės partijos organizavimo. Beje, dar “Aušros” leidimo laikais, jis grupę lietuvių šviesuolių buvo subūręs į “Tėvynės mylėtojų” draugiją. Apie ją jis 1905 m. lapkričio 27 d. “Vilniaus Žiniose” prisimena: “Šitoji partija (draugija - A.L.), vėliau į lietuviškai tautišką pavirtusi, ilgą laiką užsiiminėjo kova su įvairiais mūsų tautą slepiančiais gaivalais ir ji daug prisidėjo prie lietuvių patriotizmo ir įkvėpė juosna tautiškojo supratimo. Jeigu

dauguma mūsų šiandien telkiamės apie “Lietuviybės” vėliavą, jeigu mes pagaliau reikalaujame, kad mūsų apgyvendintas kraštas būtų “Lietuva”, o ne kokia Lenkija ar Gudija, tai yra nuopelnas lietuviškai tautiškos partijos ir jos posėkmingai, su dideliu pasišventimu varytos lietuvių atgaivinimo propagandos...”

Beje, daugiausia vadovaujantis J. Basanavičiaus idėjomis 1902 m. ir buvo įkurta Lietuvos demokratų partija. Bet J. Basanavičius siūlė, kad ji apjungtų visus tautiškai nusiteikusius lietuvius ir, kad pasivadintų - “Tautiškai demokratiška lietuvių partija”, turinčią tikslą: kovoti už lietuviybę, už Lietuvos valstybės atkūrimą ir tautos “kultūrinę ir medžiaginę gerovę”. Iš dalies į J. Basanavičiaus pasiūlymus Demokratų partija atsižvelgė.

Po daugiau kaip 25 metų gyvenimo svetimuose kraštuose, J. Basanavičius sugrįžęs Lietuvon, kurioje jau kiek ir Rusija buvo atleidusi tautinio ir ekonominio smaugimo kilpą (daugiausia dėl per visą Rusijos imperiją 1904-1905 m. nusiritusių revoliucijų ir panaikinusi lietuviškos spaudos draudimą), jis jau įsijungia į besikuriančių įvairių lietuviškų organizacijų veiklą, vyksta į Ameriką rinkti lėšų “Tautos namams”, rūpinasi lietuviškų vadovėlių rengimu. Vokiečiams okupavus Lietuvą, jis vienas aktyviausių protestų prieš vokiečių plėšikavimą organizatorių, lietuvių teisių konferencijos Vilniuje organizatorių. Toje konferencijoje buvo išrinkta Lietuvių taryba iš 20 atstovų, kurios pirmininku - Antanas Smetona. Taryba (vėliau - Lietuvos valstybės taryba), ėmėsi įgyvendinti Tautos siekį - atkurti Nepriklausomą demokratinę Lietuvos valstybę; pereiti nuo diskusijų, iš idėjų pasaulio į jų materializavimą demokratinę Lietuvos valstybę; pereiti nuo diskusijų, iš idėjų pasaulio į jų materializavimą. Čia jau ėmė mažėti J. Basanavičiaus vaidmuo - jis, anot prof. M. Biržiškos, buvo labiau “Kabinetinis darbininkas, svajotojas”, o, kad jam beveik nebuvo tekę dalyvauti partinėse rietenose, “dažnai iškeldavo neįgyvendinamus pasiūlymus”, todėl ir vadovavimas Tarybai buvo patikėtas jaunesniems (nors ir jam tada ėjo 67 metai). Be to, reikėjo ir tokių vadovų, kurie sugebėtų ir laviruoti tarp okupacinės vokiečių valdžios ir Tarybos. Tik 1918 m. vasario 16-ąją dieną, kai buvo pasirašomas Lietuvos nepriklau-

.....
Gerbiama Dirvos Redakcija,

Illinois lietuvių respublikonų lygos valdyba sveikina Jus ir jūsų skaitytojus su Šv. Kalėdomis ir linki Laimingų ir sėkmingų Naujųjų Metų,
Dirvos Redakcijai linkime tolimesnės ištvermės ir sėkmės gražiai informuojant lietuvių visuomenę.

**Anatolijus Milūnas, Pirmininkas
Illinois lietuvių respublikonų lyga**

Iš kairės I-oje eilėje: Ilga Jurkus, Joan Oksas, Nijolė Maskaliūnienė, Birutė Vindašienė, Vytautas Jasinevičius. II-oje eilėje: Anatolijus Milūnas, Pranas Jurkus, Kazimieras Oksas, Elena Jasinevičienė, Regina Andrijauskienė, Mindaugas Baukus ir Leonas Maskaliūnas.

somybės atkūrimo Aktas, Tarybos nariai vienbalsiai sutarė, kad tos dienos posėdžiui pirmininkautų J. Basanavičius - daugeliui ir jų jis jau buvo irgi kaip Tautos vienybės simbolis, nes jis tepripažino tik vieną partiją - Lietuvių tautą; tai, kad jis beveik nesidomėjo socialiniais - ekonominiais klausimais, jis tokiu simboliu buvo ir beveik visoms politinėms partijoms, atkūrus Nepriklausomą Lietuvą. Ir jis, atrodo, tuo džiaugėsi, kaip ir tuo, kad dar gyvam esant buvo pastatytas paminklas, pavadinta jo vardu gatvių. Bet labai pergyveno, kad Lenkija okupavo Vilnių ir jo kraštą. Tačiau jis jo nepaliko, nors ne kartą buvo siūlyta apsigyventi Kaune. Liko jis Vilniuje, kad vadovautų Lietuvių mokslo draugijai, kad guostų lenkų žiauriai persekiojamus brolius lietuvius, kad gausintų lituanistinės bibliotekos turtus. Mirė jis visai lietuvių tautai brangia diena - 1927 m. vasario 16 (beje, kaip ir kad gimė - lapkričio 23 d., Lietuvos kariuomenės įkūrimo diena).

Laidotuvių dieną Rasų kapinėse kunigas ir rašytojas Juozas Tumas-Vaižgantas prie J.Basanavičiaus kapo kalbėjo: “Dirbo daug ir daugelyje kraštų ir visur pritiko, nes buvo virš visa ko, virš valstybės ir virš partijomis susiskaldžiusios visuomenės (...). Visur jis ieškojo savo tautos išaukštinimo, suveddamas ją ir į giminystę su garsiomis senovės tautomis (...). Niekas nelaukė iš jo kovos obalsių, niekas nesikvietė vadovauti, - ir vis dėl to visi jį laikė kažkuo

**Sveikiname gimines, draugus
ir pažįstamus
Šv. Kalėdų ir Naujųjų 2002 Metų
proga ir linkime jums linksmų
švenčių ir laimingų bei sveikų
Naujų Metų.**

Elena ir Vytautas Vidugiriai

viršesniu už kitus, dažnai nežinodami iš tikrųjų kodėl, nes Basanavičius buvo simbolis (...). Basanavičius buvo autoritetas, bendras tautos dalykams, ne kuriam specialiai dalykui spręsti. Mokslo ir jo metodus pažinusi šviesuomenė nesutiko su galutinėmis Basanavičiaus išvadomis, dažnai šypsojosi iš jo romantiškojo mokslingumo, vis dėlto autoriaus nepeikė, iš jo nesityčiojo; nesakė jo darbą esant bergždžią ir niekam nenaudingą. O, ne! Šitais jo darbais šviesuomenė mito, įvertindavo ne pasiektus rezultatus, bet dvasią, intenciją, kuria buvo rašoma; intencija gryna, kilnia; ne sau ką nors turto ar garbės laimėti, bet Lietuvai! Jo dievaitė buvo Lietuva (...). Dabar dr. Jonas Basanavičius jau Rasų kapuose; kitiems kapai negyvėlių vieta, mums jie toliau tebus tautos laisvės, tautos geidimų kondensatorius. Čia jis bus nebevienas, čia jau apsigyveno tautos genijus Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, čia Povilas Višinskis, čia dr. Antanas Vileišis ir daug kitų. Jie

praturtino Rasas ir paliko visai Lietuvai brangūs, savi, neužmirštami. Dr. Jono Basanavičiaus rolė dar nesi- baigė.”

Iš tikrųjų, J. Basanavičius buvo išsivadavimo vilties simboliu daugeliui dorųjų lietuvių, nors jis jokio testamento ir nepaliko - to testamentu jis pats buvo, jo gyvenimas ir skaidūs tautiškumo idealai, kurių siekiant, Nepriklausomos Lietuvos metais lietuviai pasijuto esą lietuviais, garbingosios protėvių istorijos tęsėjais, savos valstybės laisvės ir gerovės kūrėjais; tą jausmą išsaugojo tūkstančiai dorųjų lietuvių ir per beveik 50 metų trukusias žiauriausias okupacijas ir 1990 m. atkūrusieji Nepriklausomą Lietuvą. Gaila, kad basanaviškojo idealo tiek mažai tebuvo tarp tų, kuriems Tauta buvo patikėjusi, padėti naujus pamatus tautinei, savo krašto žmonėms tarnaujančiai Nepriklausomai Lietuvos valstybei.

Straipsnis paimtas iš “Tautininkų Žinios” 2001 gruodžio mėn. Vilnius, Lietuva.

CLEVELAND, OH

PRAŽYDO EGLUTĖ LIETUVIŠKOJE MOKYKLOJE

Šių metų gruodžio 15 d. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos apatinėje salėje šurmuliavo pasipuošę mokinukai, mokytojai, tėveliai ir seneliai. Vaikų padaryti popieriniai sniego seniai puikavosi ant sienų, o švytinčią kalėdinę eglutę, papuoštą vaikų žaisliukais, saugojo kaip sargybinis Spragtukas.

Ižanginiu žodžiu Lituanistinės mokyklos Kalėdoms skirtą šventinį rytmetį pradėjo mokyklos vedėja Danutė Tuljak, padėkojusi ir palinkėjusi visiems susirinkusiems pajusti artėjančių Šv. Kalėdų nuotaiką. Vaikučių programėlės vedėjas Ričardas Širvinskas pasirodymui pakvietė vyriausius “Švyturio” moksleivius, kurie suvaidino jų būrelio repeticiją, kuria taip ir liko “nepatenkinta” choro vadovė Janina Klimaitė - “tai per lėtai, tai per liūdnai”. Paskui R. Širvinskas ir J. Klimaitė visus susirinkusius mokė, kaip reikėtų į salę pakviesti Kalėdų Senelį: kvietė paploti, patrypti, pamankštinti pirštelius ir gražiai ištarti “Kalėdų Seneli!”

Po tokių gražių kviečiančių žodžių pasirodė ir Kalėdų Senelis, dejuodamas, kad nėra žiemos su sniegu, todėl rogės blogai slydusios. Kai jis buvo pasodintas garbingiausioje vietoje, Vilijos Klimienės ir Danutės Belzinskienės įvesti vyresnieji mokiniai suvaidino Beatliejų - apie Kūdikėlį Jėzų.

Vaidinimo metu mergaitės dainavo “Kūdikėlis”. Paskui pasirodė mokytojo Mariaus Juodišiaus antro ir trečio skyriaus mokiniai, suvaidinę truputį pakeistas “Charlie Brown Kalėdas”, virtusias Česlovo Rudzio Kalėdomis”.

Po antraklasės Ugnės Vucianytės skaitymo “Kas yra Kalėdos” vėl pasirodė vyresnieji V. Klimienės ir D. Belzinskienės moksleiviai. Jiems, suskirstytiems į tris komandas, pavadintas karalių Kasparo, Baltazaro ir Melchioro vardais, klausimų ir atsakymų žaidimą vesti padėjo V. Klimienė. Visi sužinojome, kodėl ant Kūčių stalo turi būti 12 patiekalų, kaip taisyklingai lietuviškai vadinti “šližikus” (kūčiukai, prėskučiai, kai kurie vaikai sakė “kukučiai”) ir “plotkelius” (kalėdaičiai, paplotėliai), kada kalba gyvuliai, iš kur kilo žodis Kūčios ir pan.

Galiausiai su žvakučių švieselėmis rankose pasirodė mažiausieji. Darželinukai, parengti Nomedos Vucianienės, skyrė savo posmus tėveliams. Mokytojos Renatos Damaševičiūtės pirmaklasiai kalėdinius eilėraštukus deklamavo čia pat tebesėdinčiam (Rimui Čepuliui) Kalėdų Seneliui. Programėlės pabaigai visi moksleiviai giedojo giesmę “Kalėdų naktį”, su varpeliais ir žvakelių švieselėmis rankose dainavo daineles “Žiema” ir “Naktelės žiedai”. Bendram chorui

akomponavo Audronė Majorovienė, dirigavo Aušrinė Širvinskienė. Skambant paskutiniajai dainai, vyresniųjų klasių mergaitės šoko ir suėbavo aplink pastatytą prąkartėlę, per mikrofoną skambėjo vaikų prasmingi linkėjimai artėjančių švenčių proga.

Pagaliau Kalėdų Senelis atrišo savo didžiulį maišą ir ėmė dalinti dovanas mokiniams. Netrukus salėje pakvipo pica. Vaikai užė ir šurmuliavo džiaugsmu, todėl ne visi išgirdome mokyklos vedėjos pakviestų į priekį ir apdovanotų gražiomis geltonomis rožių puokštėmis mokytojų vardus. Už darbštumą ir išradingumą ruošiant šventinę programą Danutė Tuljak labai nuoširdžiai padėkojo mokytojoms: Nomedai Vucianienei, Renatai Damaševičiūtei, Mariui Juodišiui, Livijai Pollock, Vilijai Klimienei, Danutei Belzinskienei, Vilmai Khmaladze, Audronei Majorovienei, Aušrinei Širvinskienei, Irenai Gedrienei, Ričardui Širvinskui, Živilei Vaitkienei ir Saulei Narbutaitienei. Ir šventiškai papuošusiai salę tėveliams: Kristinai Sušinskienei, Mariui Narbutaičiui, Inai Biliūnienei, Dianai Pylei, Jonui Toraičiui, Rimui Čepuliui, padėjusiems surengti Eglutės šventę mums visiems.

Olga Čapkevičienė

LOS ANGELES, CA

EILINIO KAREIVIO GYVENIMAS

Petras Maželis,
Los Angeles

Susirinkome paminėti 83-trečiąją Lietuvos kariuomenės šventę. Minėjimuose girdėjome Kariuomenės įsikūrimo istorijas, susipažinome su daugeliu aukštų Karo ministerijai vadovaujančių karininkų darbais ir pareigomis, prisiminėm ir žūtbutines kovas ir žuvusius.

Nesu karininkas, nesu mūsų kariuomenės gyvenimo istorikas, bet gerai žinau eilinio kario gyvenimą, kai jis buvo pašauktas atlikti karinę prievolę, kaip jis buvo sėkmingai paruoštas būti Vyriausybės ir krašto gynėju, sąmoningu patriotu ir net kurios nors rūšies specialistu. Apie tokį 15-kos ar 18-kos mėnesių gyvenimą kareivinėse ir noriu prisiminti. Noriu didžiudamasis prisiminti,

kaip rūpestingai buvo ruošiami kariai. Jei karys pasižymėjo mokymuisi ar kokia kultūrine veikla, jis buvo pastebėtas, įvertintas ir atlygintas - gal kelių dienų atostogom, gal leidimu išeiti į miestą, o gal atleistas ir nuo bulvių skutimo.

“Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda, Tegu, sako, Lietuva bus tamsi ir juoda”.

Rusijos carai nežinojo, kad lietuvis su tokiu jų sprendimu nesutiks. Nenujautė, kad po priespaudos letena pradėjo brautis stiprėjantys šviesos spinduliai ir liejosi per visą kraštą. Lietuvis ir drukavojo, skaitė ir rašė, o kai žodžiais pasakyti negalėjo, dainų ritmais, raudomis ir reikšmingomis melodijomis dai-

navo ar giedojo tiesą, išliejo savo jausmus ir skausmus. Tai buvo stipri ir gabi priemonė, stiprinanti senolių meilę tėvų žemei ir per šimtmečius išlikusiai gimtajai kalbai.

Bet, skaudi nelaimė. Nėra valstybės, nėra kariuomenės. Buvo daug stiprių vyrų, bet be ginklo, rankos bejėgės. Per kraštą bėgo siaubinga baimė - priespaudos erelis savo nagais gaudė jaunos vyrus ir trėmė į tolimiausius Kaukazo ar Sibiro žemes ilgiems metams. Vyrų kaip įmanydami slėpės ir vengė rekruto dalios, kai kam pavyko pabėgti į kitas šalis, saugojo jėgas tikėdami laisvesne ateitimi.

Rekrutas gyveno tėvynės Lietuvos ilgesiu, širdyje išliko patriotu. Tėvynėj nerimas.

Nukelta į 8 p.

Suprasdami sunkias lietuvių išeivijos spaudos darbo sąlygas ir įvertindami jos reikšmę Lietuvių Fondo auginime, siunčiame kalėdinę dovaną - 3,500 dolerių čekį. Lietuvių Fondo Tarybos ir Valdybos vardu sveikiname su Šv. Kalėdomis ir Naujaisiais 2002 Metais. Linkime geriausios sėkmės visuose Jūsų darbuose.

Su dėkingumu ir pagarba,

*Povilas Kilius
Valdybos pirmininkas*

*Alė A. Razmienė
Valdybos sekretorė*

SLA SVEIKINA SAVO NARIUS IR VISAME PASAULYJE GYVENANČIUS TĖVYNAINIUS

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, dešimtmečiais žėręs lietuviybės spindulius, per 115 veiklos metų (1886-2001) pelnęs seniausios pasaulyje lietuvių organizacijos vardą, kartu su 105 metų sulaukusių (1896-2001) “TĖVYNĖS” laikraščiu, sveikina SLA kuopas ir visus narius bei visame pasaulyje išsisklaidžiusius tėvynainius Šv. Kalėdų proga ir linki kelyje į 2002 Naujų Metų šventę, į XXI-jo amžiaus iškilmes ateiti visiems didžiuoju Lietuvos keliu, simboliškai rankomis susikabinusius, su gyvybinga SLA puoselėta ir įgyvendinta vienybės idėja, širdimis susijungusius, vertai didžiuojantis savo paveldėta tautybe.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
VYKDOMOJI VALDYBA:

*Vytautas Kasniūnas, prezidentas
Nicholas B. Boxter, CPA, viceprezidentas
Genovaitė Meiliūnienė, sekretorė
Loretta I. Stukas, išdininkė
Nelle Bayoras-Romanas, išdo globėja
Lionginas Kapeckas, išdo globėjas
Dr. Aldona J. Skripkus, daktarė kvotėja
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA*

*307 West 30th Street
New York, NY 10001
(212) 563-2210*

G. Juškėno nuotr.

Atkelta iš 7 p.

Laisvėjimo šūkiai ir darbai padeda riedėti per visą kraštą, taip ilgai teriotą erelio nagais.

Maironis šaukia:
*Jau slavai sukilo nuo
Juodmarių krašto,
Pavasaris eina Karpatų
kalnais.
Po Lietuvą žiema. Nei
žodžio, nei rašto
Neleidžia erelis suspaudęs
sparnais.
Petys gi į petį, na vyrai, kas
gali,
Sustoję į darbą už mylimą
šalį,
Prikelkime Lietuvą mūsų.*

Šauksmas pasklinda per visą kraštą, Tėvynė už laisvę kovon šaukia. Skubiai renkasi nauji Lietuvos kariai - savanoriai. Jų tarpe ir mano du broliai. Nesvarbu, kad ir alkani ir apdriskę, be karinio pasiruošimo, aprangos ir prideramų ginklų, jie atsinešę patrioto vedamą pareigą. Ir va. Varpais ir šūviais suskamba pergalės ir nepriklausomybės aidai, skelbia vasario šešioliktają. Trispalvės suplevėsavo ore ir širdyse. Lietuva ir vėl tapo didvyrių žemė. Savanorių - kūrėjų kovos buvo neįkainuojama dovana Lietuvai.

Žinoma, kiekviena kova pareikalauja aukų, kiti tampa karo invalidais ar kitaip sužalotais, bet jie nesiskundė, bet didžiavosi, kad tėvynė vėl kvėpuoja laisve ir nauju gyvenimu.

1918 m. lapkričio 23 dieną Lietuvos Vyriausybė išleido pirmąjį kariuomenės kūrimosi įstatymą. Jaunuoliai, sulaukę 21 metus, turi atlikti karinę prievolę.

Atlikti karinę prievolę buvau pašauktas ir aš. Buvau paskirtas į auto rinktinę, kuriuoje kariai mokėsi vidaus degimo motorų veikimo paslapčių ir tapo automobilių, sunkvežimių vairuotojais. Dalis karių tapo motociklistais. Šis karinis mokslas nebuvo tikrai karinis specialisto paruošimas, bet ir mokomas būti savo kraštą mylinčiu patriotu, įstatymų saugotoju, reikalui esant, būti ryžtingu ir drausmingu valstybės gynėju. Įvairūs kariuomenės daliniai: Auto rinktinė, Ryšių batalionas, Aviacija, Sanitarijos skyrius, Kavalerija, Artileristai ir kitų paskirčių skyriai-daugeliui tas kario uniformoje praleistas laikas pravėrė duris į naują gyvenimą, į mokslą, profesiją. Šaunieji kavaleristai išmoko kaip valdyti žirgus ir juos prižiūrėti.

Dalinyje

Ir taip ankstyvą rudenį iš visų paviečių suvažiavome į dalinį. Visi nepažįstami,

svetimi, įvairaus išsilavinimo, visokiausio apsirengimo. Šiaip taip mus dešiniarankius ir kairiarankius išrikiuoja, sustato pagal ūgį, kad turbūt, viršila ar kitas pradėtų matuoti ir įkišti į uniformą. Dabar jau buvo gražu: visi jauni, visi vienodi, vienodi bliūdai, šaukštai ir visa kita, kas kariui numatyta. Buvome suskirstyti į skyrius ir turėjome skyrininką. Didžiuliame mediniame pastate buvo dviaukštės lovos. Pagal skyrius ir pavardes gavome ir po lovą su visais nurodymais. Čia gyven-sime aštuoniolika mėnesių. Baigusieji gimnaziją čia gyvens 15-ką mėnesių. Netrukus, tvarkingai eilėn žygiuodami atvykom į didžiulę virtuvę. Po visokių išpūdžių ir nuovargio, žirnių košė su storoka dešra buvo labai skanu.

Pradėjome tikrą dienotvarkę. Rikiuotės formos: į kairę, į dešinę ne visada pavykdavo, bet kai jau žygiavome, patys džiaugėmės stiprių kojos žingsniu ir tiesia, kai styga nugara. Prasidėjo įdomios pamokos apie vidaus degimo variklį, kitaip tariant, apie motorą. Ant lentos braižiniai, motoro pjūvis, stumokliai, cilindriai, greičių dėžė, griaučiai, elektros įrengimai, karbiuratorius, radiatorius ir daug kitų dalykų. Buvome mokomoji kuopa. Jauno kareivio titulas jau buvo pakeistas į eilinio. Netrukus prasidėjo ir vairavimo pamokos. Buvo senoviški automobiliai, bėgių perjungimo rankenos automobilio šone, motorą užvesti turėjau sukti prie radiatoriaus esančią rankeną, o mašinai sugedus, bandyti surasti priežastį. Pradžioje važinėdavom aplink didžiulį rajono garažą, prie kurio dviejų šonų buvo aukštos geležinės tvoros, kurios mums atrodė kaip siaubas. Vėliau, jau išvažiuodavome į Šančius, Panemunę ir kitur. Taip ir nejutom, kaip baigėm mokomąją kuopą ir tapome karo automobilistais.

Kai kas paklausdavo, kaip jautėsi karys, gyvendamas kareivinėse, kaip baisi buvo drausmė, kaip elgėsi karininkai. Šiandien didžiudamas galiu tvirtinti - buvo civilizuota drausmė, naujieji karininkai, jau baigę Lietuvos Karo mokyklą, buvo tvirti savo pareigose, demokratiški su kariais, patariantys. Jei karys turėjo kokių nors savo asmeniškų bėdų ir kreipėsi į savo būrio vadą, visada galėjo gauti patarimą ar pagalbą. Gal tik užsilikęs baudimas - stovėti po šautuvu. Nebuvo lengva stovėti išsitempusiam su šautuvu ant peties visą valandą. Kai kada kam nors tekdavo

Kariuomenės šventės Los Angeles meninės programos dalies atlikėjos: sol. Janina Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė.

atsidurti pas vadinamą “Kirvį” forte. Bet tai jau reikėjo didesnio drausminio nusi-kaltimo.

Auto rinktinė buvo Šančiuose. Karts nuo karto gaudavome leidimus išeiti į miestą. Vaje, pirmą kartą matome Kauną, mandravojame Laisvės alėja, lankom Karo Muziejų, savom akim matom Laisvės statulą, o jau pastatų gražumas. Būrio vadas mus grupėmis atveždavo prie Karo muziejaus Vasario 16-tosios iškilmių pažiūrėti, pamatyti prie bokšto žygiuojančius karo invalidus, pamatyti Nežinomo Kario kapą ir su degančia liepsnele degantį aukurą, Žuvusiems paminklą. Kartais lankėme muziejų, net ir meno parodas.

Kokia graži Lietuva

Vieną vakarą, per patikrinimą, kuopos vadas praneša, kad rytoj išplaukiame garlaiviu nuo Vytauto bažnyčios Nemunu į Klaipėdą. Kokia tai buvo šventė. Pilnas laivas karių užkemša visas laivo vieteles. Koks gražus Nemunas, kokie gražūs šlaitai, pievos ir kalnai. Pamatėm, kokia graži ta mūsų Lietuva. Sustojom prie Rambyno kalno. Čia aplankėme patrijarką Jankų, pagarbiai sustojom prie aukuro, išklausėm jautraus ir širdin įsmigusio patrijarko Jankaus žodžio ir kurį laiką nuo Rambyno kalno gerėjomės gamta. Praplaukėm Kuršių marias ir, o Dievuli mielas, nagi Baltijos jūra, matome Klaipėdą. Be kvapo tik dairėmės, tik džiaugėmės. Dar ne viskas - žygiuojame prie karo laivo “Prezidentas Smetona” ir tai ne tik pamatyti, bet ir paplaukioti Baltijos jūra. Net kinkos sudrebėjo einant į laivą. O jau jūreivių puošnumas ir lieknumas. Ne vienas pagalvojom, kažin ar nepasidarys negera, bet kur tau. Vaikščiojom po denį, kalbėjomės su jūrininkais,

jautėmės lyg būtume šio laivo savininkai. Koks puikus tas kapitonas. Papasakojo apie laivą, apie jūreivių paruošimą ir pasveikino. Nejučiomis sudainavom: “Prie jūros, prie jūros, šaunieji kariai...” Grįžome jau prieš srovę ir laivas pukšėjo. Vėlai temo, tad dar kartą žavėjomės pakrantėmis, tik jau stebėjome kitą kranto pusę.

Kaip matote, eilinis karys nebuvo kareivinių vergas. Karys buvo gerbiamas, o jei tik turėjo kokios iniciatyvos, buvo įvertintas. Keletas skyriaus karių sugalvojom pabandyti piešti karikatūras kario žurnalui iš gyvenimo kareivinėse. Keletą nupiešę parodėme jas švietimo vadovui. Jis pralinksmėjo, nusišypsojo, jas paėmė ir išsiuntė Kario žurnalo redakcijai. Už kelių savaitių pamatėme Karyje jas atspausdintas, o mūsų džiaugsmui, dar gavome po 5-kis litus. Tai buvo eilinio kario mėnesinė alga.

Rinktinės ženklas

Prieš štabą, matyt, kada nors augo gelės, bet išlikusios lysvės buvo tik žole apžėlusios. Keletas apsitarėm, kad žolės vietoj išdėstytume Auto rinktinės ženklą - vidury vairas, o į šonus būtų ilgi, nusidriekę sparnai. Dirbtuvėse sunaudotas ir išmetamas karbitas buvo baltos spalvos, susiradome ir plytų ir akmenėlių, prie dirbtuvių buvo ir juodos anglies. Ir taip laisvalaikiu ištiesėm ženklą su 10 metrų ilgio baltais sparnais. Vaire tilpo raudonos plytos ir juoda anglis. Kai iš atostogų grįžo Rinktinės vadas ir per langą pamatė šį kareivių savanoriškai atliktą ženklą, tuojau įsakė prisistatyti į jo kabinetą. Skubėjome persirengti į išeigines uniformas ir laukėme, kas bus. Buvome nedrąsūs. Švietimo vadovas mus šešis kareivėlius pristatė. Rinktinės vadas atsistojo ir

labai rimtai paklausė, ar mes žinome, ką padarėme? Blusos apmirė marškiniuose. Kas buvo jūsų vadovas? - paklausė. Visi tylėjom, Švietimo vadovas pristatė mane. Vadas garsiai pasakė - eiliniam Petriui Maželiui dešimt parų...čia jis momentui nutilo, bet tuojau nusišypsojo, - padavė ranką ir pridėjo žodį - atostogų. Penki talkininkai gavo po penkias paras atostogų. Mielai pasinaudojome.

Geriausiai baigęs mokomąją kuopą gaudavo kišeninį sidabrinį laikrodį su atitinkamo ilgio retežėliu, kurį nešiojant reikėjo perverti per švarko kilpą, o laikrodį idėti į kišenę. Puikus, Šveicarijoje darytas sidabrinis laikrodis, gražus juodo emalio raštas. Atidarius dangtelį jame buvo prezidento Smetonos portretas ir laimėjusio išgraviruota pavardė. Tokiu būdu visi galėjo matyti laimėtoją.

Ordino medalis

Švietimo vadovui vadovaujant, rengėme kariuomenės pusvalandžius, patys išmokom keletą kariškų ūpą ir pasiryžimą keliančių dainų ir dainavom žygiuodami rikiuotėje. Daugelyje idėjų tapau Švietimo vadovo talkininku ir vykdytoju. O talkos dabar galėjau gauti, kiek tik reikėjo, nes talkininkai gaudavo leidimą išeiti į miestą. Koks buvo mano nustebimas, kai Vasario 16-tosios dieną buvom išrikiuoti aikštėje, kur susirinko visa Rinktinės vadovybė. Vadovai pasveikino ir po kalbų, netikėtai išgirdau: eilini Petrai Maželi, išeik dešimtį žingsnių į priekį. Nutirpau ir nesu tikras, ar suskaičiavau dešimt žingsnių. Širdis smarkiai plakė, o po miline kišenėje sidabrinis laikrodis su prezidento Smetonos atvaizdu. Švietimo vadovas perskaitė raštą, kad Lietuvos Prezidento aktu

Nukelta į 9 p.

Atkelta iš 8 p.

eilinis Petras Maželis už nuopelnus Lietuvai, apdovanojamas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordino medaliu, trečiuoju laipsniu. Rinktinės vadas įsmeigė medalį į milinę ir pasveikino. Padariau labai nevykusį sukinį ir grįžau sustingęs į rikiuotę. Kareivinėse ilgai dainavome.

Atkomandiruotieji kareiviai, baigę mokomąją kuopą, išvažinėjo, atvyko nauji. Vėl prasidėjo tas pats gyvenimas, skirtumas toks, kad aš jau buvau instruktorius teoretiškom pamokom, kiti buvo vairavimo instruktoriai. Tapome skyrininkais.

Praėjo 15-ką mėnesių. Persirengiau į savo turėtus civilius drabužius. Atsisveikinau su daugeliu, kartu ir su Švietimo Vadovu, kuris dabar jau nešiojo majoro antpečius.

Tautos gynėjai

Neminėjau istorinių įvykių, bet pavaizdavau tik pašaukto atlikti karinę prievolę Lietuvos sūnaus, kuris kartu su kitais pasiruošė budėti už Lietuvos valstybę ir jos Nepriklausomybę.

Karinė prievolė atlikta. Daug išmokta, daug patirta, pasisavinta daug idėjų ateities planams. Paliekame šaunų kario rūbą, persirengėme į savo atsivežtus rūbus, pajutom, kad mes jau nebe tie, kokie atvažiavom. Grįžtam namo tiesūs, žvalūs, energingi ir drausmingi. Grįžtame prisiekę būti ištikimais Valstybės ir tautos gynėjais. Sudainavome karišką dainą, žvilgterėjom į rajoną, stabtelėjome prie mūsų prižiūrėto Auto rinktinės sparnuoto ženklo, tarėme Sudie ir iki pasimatymo pakartojome, o gal kautynių lauke.

Deja, nepasimatėme nei pakartojimų nei kautynių lauke. Raudonasis tvanas be pasipriešinimo užliejo Lietuvą, pavergė žmones. Tose sąlygose iškilo naujas kario vardas - PARTIZANAS. Miškuose ir bunkeriuose atsiradę kovotojai buvo tie patriotai, kuriuos išugdė Karo mokykla ir Mokomosios kuopos. Nedrįstu apie jų didvyriškas kovas ir pasiaukojimą kalbėti, nes partizanų dainos - giesmės, likusių gyvųjų didvyrių lūpos atvėrė žiaurumus, išdavystes, kartu ir laimėjimus mums ir visam pasauliui. Gerbdami ir didžiuodamies tais vyrais ir moterimis turėtume žodį - PARTIZANAS visad rašyti didžiosiomis, raidėmis, o jį tariant, pagarbiai nulenkti galvą.

Dabartinės Lietuvos šauktiniams linkėjime tapti netik kariais, bet ir patriotais,

Š.m. gruodžio 10 dieną amžiams užmerkė akis poetas Balys Auginas, daugelio poezijos knygų autorius, spaudos bendradarbis ir visais atžvilgiais kūrybingas ir darbštus asmuo. Auginas gimė 1917 metais Estijos sostinėje Taline. Su tėveliais grįžęs į Lietuvą, jis apsigyveno Šiauliuose, baigė Šiaulių valstybinę berniukų gimnaziją, studijavo VDU humanitarinių mokslų fakultete ir tarp 1940-1944 metų buvo Kauno radijofono pranešėjas. Sovietams artinantis

prie Lietuvos sienų, jis pasitraukė į Vokietiją ir apsigyveno Ravensburgo pabėgėlių stovykloje, kurioje jis mokytojavo stovyklos lietuvių gimnazijoje ir suorganizavo bei pirmininkavo lietuviškos bendruomenės jaunimo sekcijai. 1950 metais atvykęs į Clevelandą, jis kelis metus ėjo lietuviškos radijo valandėlės vedėjo pareigas, plačiai reiškėsi spaudoje ir leido poezijos knygas, jų tarpe “Širdimi į Tėviškę”, 1979 metais “Giesmės žydėjimo

“ANT PLYNO LAUKO” STATYBININKAI

Vilius Bražėnas

Sunku nepastebėti, kad mūsiškiai “buvusieji” Kremliaus pagalbininkai pasaulinio socializmo statyboje kartais nesusilaiko nepasididžiavę savo “statyba”. Bent jau nečirkštų, kaip tas pasakėčios žvirblis. Žiūrėk ir Algirdas Brazauskas anądien užsienio verslininkams pasigyrė komunistine statyba - net “ant plyno lauko”.

Tai primena Amerikoje pasirodžiusią Boriso Pasternako knygą “Daktaras Živago”, kurią skaitant įstrigo aprašytas “ant plyno lauko” statybos vaizdas. Po karo, Raudonosios Armijos majoras, karo metu iš Gulago savanoriu įstojęs į “mirties batalioną”, kad, jei liks gyvas, atgautų laisvę, pasakojo apie Gulagą jaunam karininkui.

“Mes išlipome iš traukinio bekraščiame sniegyne... Sargybiniai su į mus nukreiptais šautuvais ir vilkiniai šunys... Mes buvome paskleisti ir sustatyti į daugiakampį, veidais į išorę... Tada mums buvo įsakyta suklaupiti ir žiūrėti tiesiai į antraip - mirtis... Išgirdome pranešimą: ‘Tai yra jūsų stovykla. Susitvarkykite, kaip išmanote!’

Sniegu padengtas plynas laukas (V.B. pabrėžta), su lentele

viduryje: ‘GULAG 92 Y.N. 90’ - tai ir viskas, kas ten buvo.”

Komunistai tikrai gali pasigirti statybomis “ant plyno lauko”. Apie tai gali paliudyti ir tokias statybas pergyvenusieji lietuviai. Tad “statybininkai” bent jau nečirkštų. Nes dar yra gyvų tautiečių, kuriems tai primena kanalų, kasyklų, geležinkelio ir miestų “plačioje tėvynėje” statybas. Miestai, kaip Irkutskas, pavyzdžiui, buvo pastatyti ant darbo vergų griaučių. Kiek lietuvių kaulelių guli po sovietinės statybos pamatais?!

Įsivaizduokime, kaip šiandien žydėtų Lietuva statybomis lietuvių, jei jie nebūtų buvę tremiami į mirtininkų darbo stovyklas Sibire, jeigu jie nebūtų išdavikiškai žudomi Lietuvos giriose ir kalėjimuose. Tik pažvelkite į lenteles prie partizanams paminklų, prie kryžių, prie kapų paminklėlių.

Paminklai, kryžiai ir kryželiai - per visą Lietuvą. Ir žuvusieji visur daugiausiai jauni, jauni, jauni. O kur lentelės, kryželiai ir kapai be kryžių Sibiro taigoje ar “užšalusio pragaro” stovyklų aukų kapai? Jeigu ten išvežti mūsų tautos jaunieji būtų statę

metai”, vėliau “Sparnai akmeny”, “Nusidėjėlio kankles,” o 1992 metais išėjo jo ke-tvirtoji lyrikos knyga “Metaforų smuikas”, kurios 84-tame puslapyje yra ir mano garbei skirtas eilėraštis. Jo kūryboje labai daug ilgesio tėvynei, bet taip pat ir pagarba tiems, kurie prie jos gerovės prisidėjo. Jis dedikavo išpu-dingus eilėraščius Simui Kudirkai, Romui Kalantai, Henrikui Radauskui, Petro-nėlei Orintaitei, taip pat ištisą skyrių dedikuodamas Miko-lojaus K. Čiurlionio kūri-niams. Augino poezijoje vyrauja filosofiniai bei pa-triotiniai motyvai, taip pat pagarba žmogui, kuris kuo nors prisidėjo prie Lietuvos gerovės.

Kadangi abu buvome šiau-liečiai, aš ilgus metus ir su juo, ir su jo šeima draugavau, tačiau paskutiniuoju metu jam labai sunegalavus, nes jį ilgus metus kankino diabetas, vienintelis ryšys buvo trumpi pokalbiai telefonu, bet ir tie senokai nutrūko.

Gruodžio 13 dienos vakare Jakubs laidotuvių namuose susirinko didokas vietinių

lietuvių ir draugų amerikiečių būrys atsisveikinti su velioniu. Visi pareiškė gilią užuojautą jo vieninteliam sūnui Gintui ir marčiai Chris. Kun. Gedi-minas Kijauskas pravedė ispū-dingas maldas ir skaitinius, susirinkusiems talkinin-kaujant, sugiedant giesmes. Atsisveikinimo programai vadovavo Clevelando LB val-dybos pirmininkė Mylita Nasvytienė. Ji paskaitė savo pačios sukurta eiles ir Cle-velando LB vardu pareiškė užuojautą sūnui Gintui ir marčiai Chris. Tada ji pakvietė Aureliją Balašaitienę pakalbėti apie velionį. Tarsi trumpą eiliuotą atsisveikinimo žodį velioniui, ji pareiškė užuojautą sūnui ir marčiai anglų kalba ir pranešė toliau kalbėsianti lietuviškai. Ji trumpai nupa-sakojo velionio biografiją ir nagrinėjo jo kūrybos tematiką. Po jos Danutė Dundurienė skaitė Augino poezijos iš-traukas ir Donatas Nasvytis pareiškė užuojautą bičiulių ir draugų vardu. Į pabaigą buvo sugiedota “Lietuva brangi”. Teilsisi ramybėje mūsų talen-tingasis kūrybingas poetas.

nenori stovėti šaltame van-denyje, bandyk balansuoti stovėdamas ant virš vandens prasikišančios, cementinės, lėkštės didumo, platformėlės. Kiek ilgai išstovėsi neapalpęs, nusilpęs nuo tardymų nemigos ir bado? Net dvi vandens kameros! Ar ir šia “sovietine statyba” dabar didžiuojasi kai kurie mūsiškiai “buvusieji”?

Išėiviai neturi moralės teisės rūšiuoti buvusius į “ge-rus” ir blogus”. Tačiau tokią teisę turi su jais 50-metų okupacijos jungą nešusieji. Ypač tie kurie buvo gundomi, ir turėjo jėgų atsispirti Rau-donojo Šetono tarnų grasi-nimams ar vilionėms.

Vienok šiandien visi turi teisę spręsti apie “buvusius” pagal tai kaip elgiasi dabar. Ar jie bei jos bando atsipirkti savo klaidą, palūžimą priespaudoje, palinkimą pagundoje? Ne vienas gal net gerais norais, nesuvokdamas su kokia šė-toniška sistema turi reikalą, tapo partiečiu, gal kokį kartą ir ką gero padarė. Tačiau šiandien jau kitas reikalas. Jei kas net ir komunizmą pasmerkiančios viešos išpa-žinties nepadarė, bent jau nebandytų didžiulis savo įnašu į sovietinę statybą.

Bent jau nečirkštų. Ir tuomi neatnaujintų kankinių fizinių ir dvasinių žaizdų skausmo.

Lietuvą, o ne vargę ir net mirę statydami okupanto imperiją, šiandien būtų kuo tikrai pasididžiuoti, žiūrint į Lietuvą.

Deja, sovietiniai statybi-ninkai statė ne vien “ant plyno lauko”. Jie savaip tobulino ir miestų statybą. 1941 m. bir-želį, NKVD-istams pabėgus iš Lietuvos, mačiau, kaip jie buvo “patobulinę” saugumo rūmų garažą Kaune. Viena mūro siena buvo padengta lentomis, kad, šaudant pa-smerktuosius lietuvius, riko-šeto kulkos nesužalotų so-vietinių statybininkų. Palei tą sieną, matomai patogumui, cementinėse grindyse iškaltas griovelis kraujui nutekėti. Patogu ir tai, kad nužudytųjų lavonų nereikėjo toli nešioti: įvažiuoji mašiną į garažą ir viskas čia pat.

Šį rudenį, rugsėjį ir spalį, buvusiųjų KGB rūmų kalinių kameroje vyko rezistencinės dailės paroda. Aplankiau pa-rodą ir pamačiau sovietinės statybos ne “ant plyno lauko”, bet mieste, Lietuvos sostinėje, pavyzdį: kameros. Niūrios, šurprios kalinių kameros. O dar gi specialios: garsą slo-pinanti kankinių kamera, tamsi ir šalta vienutė. Dar man negirdėta vandens kamera: jei

KODĖL NEPAGERBTI SPORTININKAI - ŠALFASS

Žurnalistai Ed. Šulaitis, Petras Petrutis, Vyt. Grybauskas, Alf. Nakas išeivijos spaudoje plačiai komentavo faktą, kad š.m. spalio 13 dieną Jaunimo centre įvykusio iškilmingo JAV Lietuvių Bendruomenės 50-čio proga surengto iškilmingo minėjimo metu, gerbiant lietuvių jaunimo organizacijas - Lietuvių skautų sąjungą, Šiaurės Amerikos ateitininkus, Lietuvos Vyčių organizaciją ir Lietuvių tautinių šokių institutą - buvo ignoruojami sportininkai, tiksliau juos apjungianti Šiaurės Amerikos Lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga (ŠALFASS). Tikiu, kad žemiau pateikiamas paaiškinimas išryškins kokių pagrindų buvo pasirinktos gerbtinos jaunimo organizacijos:

1. Pirmoje eilėje Krašto valdyba pritarė siūlymui 50-čio sukakties proga negerbti individų, JAV LB-nei didžiąją gyvenimo dalį pašventusių vadovų. Tai pastebėjau savo tartame žodyje iškilmingo minėjimo metu: “LB-je nesukūrėme asmenybės kulto, neįamžinome veikėjų monografijose, organizacinėje plotmėje neminėjome amžiaus sukakčių, veikėjams visuomenės lėšomis nestatėme paminklų. Pagal nusistovėjusią tradiciją ir šiandiena gerbiamų asmenų nebus”. Jų ir nebuvo!

2. Krašto valdyboje svarstyta ir nutarta pagerbti

jaunimo veiklą vykdančias organizacijas, ugdančias vadovus LB-nei ir išeivijai. Svarstant atžymėjimui kvalifikuojančias jaunimo organizacijas, jų prisiskaitė nemažai. Reikėjo skaičių mažinti. Pirmiausia teko atsijoti šiuo metu jaunimo veikla mažiau besiremiančias organizacijas bei specifiniu tikslu jaunimui paramą teikti įkurtus vienetus. Sąrašui dar esant ilgokam, apsispręsta pagerbimą riboti nebendruomeninėmis jaunimo organizacijomis. Reikšta nuomonė, kad lyg ir būtų nekuklu savuosius gerbti. Tokiu būdu atkrito ŠALFASS, Lietuvių Jaunimo Sąjunga, Švietimo taryba, institucijos turinčios tiesioginį organizacinį ryšį su JAV LB-ne. Pirmosios dvi skiria savo atstovus į Krašto valdybą, trečioji yra integrali LB dalis, nors ir veikianti kaip atskira JAV valdžios sankcionuota institucija. Gerbtinomis buvo parinktos Lietuvių skautų sąjunga, Šiaurės Amerikos ateitininkai, Lietuvos Vyčių organizacija ir Lietuvių tautinių šokių institutas. Norint atsverti pagerbiamus šokėjus, su žiburiu ieškota chorinę veiklą puoselėjančios bei apjungiančios organizacijos. Deja, nepavyko rasti.

3. Gerokai prieš 50-čio sukakties minėjimą spaudoje siekėme pabrėžti, kad iškilmingo minėjimo metu bus pagerbtos “nebendruomeninės” jaunimo organizacijos. Vieno Žurnalo redaktorė, ma-

nydama, jog tai klaida, ištaisė į “bendruomenines”. Tikėjome, kad akcentavimas žodžio “nebendruomeninės”, išryškins naudotą atrankos metodą ir neleis, ŠALFui bei kitoms organizacijoms pasijusti neįvertintomis.

4. Apgailestauju ir atsiprašau ŠALFASS darbuotojų dėl be blogos valios išsirutuliojusio visuomeninio šurmulio. JAV LB Krašto valdyba skiria ir skirs dėmesį sportinei jaunimo veiklai. Pagal išgales, remiame ŠALFASS pravedamų žaidynių ruošą, prisidedame finansais, specialiomis progomis parūpiname žymenis (trofėjais) laimėtojams. Ateityje dėsimė pastangas prisidėti prie sportinės veiklos stiprinimo ypač Rytiniame pakraštyje. Šią vasarą Toronte minėta ŠALFASS 50-ties metų organizacinė sukaktis įrodė, kad tiek Lietuva, tiek išeivija vertina sporto darbuotojų pasiaukojimą bei jų veiklą su lietuviškuoju jaunimu. Tai paliudijo Lietuvos Tautinio Olimpino komiteto suteikti žymenys bei Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus skirti apdovanojimai sporto darbuotojams. Atleiskite, kad JAV LB 50-čio sukakties proga ryžomės pastebėti tuos, kurių kasdieninės pastangos ir ilgametis pasiaukojimas dažniausiai lieka neįvertinti ir nepastebėti.

*Algimantas S. Gečys
JAV LB Krašto valdybos pirmininkas.*

Centrinių ir dešiniųjų partijų PAREIŠKIMAS

Dėl nepritarimo sujungti Prezidento ir savivaldybių rinkimų datas

Lietuvos centristinės ir dešiniosios partijos, įvertinusios Lietuvos socialdemokratų partijos pasiūlymą tą pačią dieną surengti Lietuvos Respublikos Prezidento ir savivaldybių tarybų rinkimus, konstatuoja, kad toks sprendimas padarytų akivaizdžią žalą pilietinės visuomenės ir vietos savivaldos plėtrai Lietuvoje dėl šių priežasčių:

Prezidento rinkimų kampanija nustelbs ir sumenkina savivaldybių rinkimų kampaniją;

Prezidento rinkimų rezultatai gali iškreipti savivaldybių rinkimų rezultatus;

Iki 4 mėnesių pailgėjęs tarpuvaldžio laikotarpis tarp savivaldybių rinkimų ir naujai išrinktų tarybų veiklos pradžios sumažins dirbančių senosiose tarybose, bet

neišrinktų į naująsias politikų atsakomybę ir darbo efektyvumą, sudarys palankias sąlygas tokių politikų bei savivaldybių tarnautojų piktnaudžiavimui bei korupcijai. Dėl to patirti nuostoliai gali būti žymiai didesni už tuos kelis milijonus litų, kuriuo pavyktų sutaupyti apjungus rinkimų datas.

Todėl Lietuvos centristinės ir dešiniosios partijos vertina šį LSDP pasiūlymą kaip paviršutinišką ir populistinį. Pateiktasis siūlymas nukreipia visuomenės dėmesį nuo itin aktualių Lietuvos savivaldybės klausimų. Šiuo metu savivaldybės slepia rimtos finansinės problemos, nėra užtikrintos fundamentalios savivaldybių teisės, kurias įtvirtino Europos Vietos savivaldos chartija.

Lietuvos centristinės ir

dešiniosios partijos siūlo daugumą Seime sudarančioms partijoms:

- atsisakyti nedemokratiško pasiūlymo tą pačią dieną rengti Prezidento ir savivaldybių rinkimus;

- giliau išanalizuoti teisinę ir finansinę vietos savivaldos padėtį ir surasti būdus ją pagerinti;

- ieškoti sprendimų, kurie padidintų būsimųjų savivaldybių rinkimų svarbą, ypač atsižvelgiant į tai, kad pakeitus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 119 str., kita savivaldybių kadencija gali būti pailginta iki 4 metų.

Vilnius, 2001 11 23
Lietuvos Liberalų Sąjungos pirmininkas E. Gentvilas
Lietuvos Dešiniųjų Sąjungos pirmininkas A. Žebriūnas
Nuosaikiųjų Konservatorių Lygos pirmininkas E. Vagnorius

50 METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Šiomis dienomis sueina 50 metų, kai 1951 m. gruodžio 20 d. Viešpats pasišaukė į savo karalystę 1882 m. gimusį

**A. † A.
ADOMĄ
DUNDZILĄ,**
Lietuvos knygų leidėją
ir mūsų šeimos tėvą.

Jau 1912 m. ADOMAS DUNDZILA parašė ir savo lėšomis išleido lietuvišką elementorių “Dieve padėk!”. 1918 m. Jis su Bronium Siručiu įkūrė “Dirvos” bendrovę knygoms leisti ir ją išugdė į vieną iš žymiausių nepriklausomos Lietuvos leidyklų su knygynais Kaune, Marijampolėje ir Vilniuje.

Šeimos vardu:
*Marija Dundzilaite-Abromaitienė
Antanas Dundzila*

PALIKIMAS

2000 metais gruodžio mėn. 9 d. Clevelando Lietuvių Apylinkė neteko Stasio (Stasiuko) Pabrinkio, kuris čia išgyveno 50 m.

Daugumai Stasys Pabrinkis buvo gerai pažįstamas - savas žmogus su jumoru aukštaitis.

Iki pensijos išėjimo dirbo Twist Drill Co. Jo sugebėjimas ir būdas jam turtų nesukrovė. Jis visada buvo patenkintas kuo gyveno. Jis tikėjo ir gyveno iki paskutinio atodūσιο išsilaikyti lietuviu ir mirė būdamas Lietuvos piliečiu.

Tad ir nenuostabu, kad iš savo kuklių sutaupų skyrė bažnyčioms, spaudai ir jaunimui.

Pagal jo sudarytą testamentą, jis skyrė:

- 1. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčiai 1.000 dol
- 2. Šv. Jurgio bažnyčiai 1.000 dol.
- 3. Clevelando Pilėnų skautų tuntui 500 dol.
- 4. Clevelando Neringos skaučių tuntui 500 dol.
- 5. Ateitininkų jaunimo organizacijai 1.000 dol.
- 6. Dirvai 1,000 dol.

Šia proga, įteikdamas skirtą sumą, prašau prisiminti a.a. Stasį Pabrinkį Jūsų maldoje.

Zenonas Dučmanas

HAVING A PARTY ?

A SHOWER, CHRISTENING, RETIREMENT, OFFICE PARTY, ANNIVERSARY, BIRTHDAY, OR JUST ABOUT ANY OTHER OCCASION...

We can do it for you in the cozy, warm atmosphere of
LITHUANIAN CLUB'S GINTARAS Restaurant
Catering for up to 120 people.
For information and available dates call us at **216.531.2131**

GINTARAS Restaurant open
Sundays from 11:30 – 3:00
Conveniently located off I-90 at 877 E. 185th St. Cleveland, OH

Centro Sąjungos valdybos pirmininkas A. Čaplikas
Lietuvos Lenkų rinkimų akcijos pirmininkas V. Tomaševskis

Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) pirm. pava-duotojas A. Kubilius

Modernių Krikščionių Demokratų sąjungos pirmininkas V.Bogušis

Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių sąjungos pirmininkas P. Jakučionis

Lietuvių Tautininkų Sąjungos pirmininkas R.G. Sakalnikas

RENGINIŲ KALENDORIUS

2002 m. SAUSIO 20 d. Clevelando ateitininkai minės 90-ties metų ateitininkijos veiklos sukaktį Dievo Motinos parapijos svetainėje.

Skaitytojų dėmesiui pranešame, kad 2002 metais pirmasis “Dirvos” numeris išeis sausio 2 dieną.

“Dirvos”redakcija

Atsiprašome

Šv. Jurgio parapijos tarybos švenčių sveikinime buvo praleista Virginijos Rubinski pavardė. Atsiprašome už klaidą

ĮVAIRIOS ŽINIOS

NAUJA PARTIJA

Palankesnių ekonominių sąlygų sudarymo galimybės verslo plėtrai, įvairių socialinių grupių interesų apsaugos klausimai aptarti gruodžio 15 d. Vidaus reikalų ministerijos rūmuose įvykusiame Naujosios demokratijos partijos (ND) suvažiavime.

ND partijos pirmininkė, profesorė Kazimiera Prunskienė savo ataskaitiniame pranešime pabrėžė, kad politiniame šalies gyvenime labai svarbu visuomet žmonėms sakyti realią tiesą. Pigūs rinkiminiai pažadai tik kiršina žmones.

Šalies valdžia pastaraisiais metais vis blogiau sprendžia iškilusias kaimo problemas, mažėja gamybos apimtys, produkcijos kainos bei žemdirbių pajamos. Dėl netoliaregiškos ekonominės politikos kaime didėja bedarbystė,

valstybė neįstengia užtikrinti didesnių jaunųjų ūkininkų finansinės paramos.

K.Prunskienė pabrėžė, kad dabar atėjo toks metas, kai politikoje didesnės įtakos gali turėti tik stambesni partiniai dariniai. Todėl ND, suradusi daug bendrų sąlyčio taškų su Valstiečių partija, nutarė pasirašyti jungimosi sutartį ir priimti bendrą Valstiečių ir Naujosios demokratijos sąjungos programos projektą.

Nutarta pasiūlyti jungiamajam suvažiavimui Valstiečių ir Naujosios demokratijos sąjungos pirmininke išrinkti Kazimierą Danutę Prunskienę. Taip pat išrinkti 27 kandidatai į Valstiečių ir Naujosios demokratijos sąjungos tarybą.

Šiuo metu Naujosios demokratijos partijos gretose yra per 900 žmonių.

turėtų iškilti iki Lietuvos valdovo Mindaugo karūnavimo iškilmių, kurias numatyta surengti 2003 metų liepos 6 dieną. Paminklo projektavimo ir statybos darbams šalies Vyriausybė skyrė 2 milijonus litų.

Paminklo projektų konkursas vyks dviem etapais. Pirmame etape konkurso dalyviai privalėjo pateikti idėjinius siūlymus - aplinkos sutvarkymo grafines medžiagas ir nedidelį skulptūros maketą. Iš jų vertinimo komisija atrinks penkis darbus, kurių autoriai

bus pakviesti dirbti toliau ir antrajam konkurso etapui pateikti užbaigtus paminklo projektus. Pagal vieną iš jų ir bus statomas paminklas Lietuvos karaliui Mindaugui.

Gruodžio 27 dieną 12 valandą parodų centre rengiamas viešas konkursui pateiktų projektų aptarimas.

Devynių asmenų vertinimo

VILNIAUS MOKSLEIVEI- TARPTAUTINIS APDOVANOJIMAS

Gruodžio 20 d. Vilniaus miesto moksleivei Laurai Žilionytei iškilmingai bus įteiktas Pasaulio paveldo miestų organizacijos (PPMO) įsteigtas apdovanojimas už prizinės vietos laimėjimą tarptautiniame piešinių konkurse.

Apdovanojimą, kaip informuoja ELTA, Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros (Stiklių g. 4) būstinėje įteiks sostinės meras Artūras Zuokas.

Pasaulio paveldo miestų organizacijos skelbtame tarptautiniame moksleivių piešinių konkurse “Kultūros miestai už taiką” (“Cities of culture for peace”) galėjo dalyvauti PPMO miestų narių moksleiviai. PPMO gavo piešinių iš viso pasaulio. Prie geriausių darbų autorių priskirta ir Vilniaus miesto Gerosios Vilties vidurinės mokyklos 9 klasės moksleivė Laura Žilionytė.

Iškilmingoje apdovanojimo ceremonijoje Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros būstinėje ketina dalyvauti Lietuvos dailės akademijos rektorius, Vilniaus miesto tarybos narys Arvydas

komisija, sudaryta daugiausia iš skulptorių ir architektų, savo darbą pradės gruodžio 27 dieną 16 valandą. Konkurso pirmo etapo rezultatai bus paskelbti gruodžio 28 dieną Lietuvos architektų sąjungos interneto svetainėje.

Antrasis konkurso etapas truks iki 2002 metų kovo 4 dienos.

Šaltenis, Vilniaus savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjas Julius Skestenis, Užsienio ryšių skyriaus vedėjas Romualdas Tarvydas, UNESCO Lietuvos komisijos atstovai, Vilniaus mokyklų moksleiviai ir mokytojai.

Vilniaus miestas yra įrašytas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą ir nuo 1994 m. yra Pasaulio paveldo miestų organizacijos narys. 2001 m. rugsėjo pradžioje Pueblos mieste (Meksikoje) vykusioje Pasaulio paveldo miestų organizacijos V Generalinėje konferencijoje Vilniaus meras Artūras Zuokas išrinktas PPMO viceprezidentu. Vilniaus miestui suteikta teisė 2003 metais surengti PPMO regioninę konferenciją.

ELTA

DVI MOTERYS GALI SLAUGYTI
pagyvenusius žmones, gali tvarkyti namus, turi mašiną.
Tel.: 216 289-0222

HOUSEKEEPER WANTED

Pepper Pike area
Laundry, ironing, cleaning
25 hours per week
must have references
and transportation
To apply write:
PO Box 101
30799 Pinetree Rd.
Pepper Pike, OH 44124

KOLDŪNAI

MĖSOS, VARŠKĖS, GRYBŲ

Skambinkite:

Jodi arba Dana Apanavičius

Tel.: (216) 531-6995

(440) 354-4029

Susitarus pristatom į namus

Gift certificates available

Kalėdų povas.

DIRVAI AUKOJO

J.Jurkūnas, St. Pete. B., FL 65
R.Dreher, Laramie WY 50
D.Kasaitis, Baltimore MD 50
A.Dilba, Phila., PA 25
A.Jonušas, St.Pete. B., FL 25
M.Švarcas, Wklf. OH 25
V.Vidugiris, Rancho Palos, CA 25
J.Liauba, Cincinnati, OH 20
T.Sperauskas, Glen Cove, NY 20
K.Balas, Cleveland, OH 15
D.Bulgaris, New York, NY 15
Z.Dučmanas, Wklf. OH 15
B.Elsbergas, Brigantine, NJ ... 15
A.Juodvalkis, Burbank, IL 15
V.Kasniūnas, Beverly Sh.,IN 15
S.Mackevičius, Omaha, NE ... 15
M.Puškorienė, Cleveland, OH 15
F.Redikis, Woodhaven, NY ... 15
A.Rukšėnas, Wlby. H., OH 15
S.Šmaižys, St. Pete., FL 15
I.Ulpaitė, So. Boston, MA 15
A.Vaitiekaitis, Canton, MI 15
K.Navakauskas, Coventry, RI 15
J.Kijauskas, Mentor, OH 15
P.Adomaitis, Crestwood, IL ... 15
V.Bagdonavičius, Phila, PA ... 10
D.Gatautis, Cleveland Hts 10
G.Heppner, Mansfield, OH 10
T.Kašuba, Brooklyn, NY 10
O.Kreivenienė, Media, PA 10
D.Mikoliūnas, Wlby, OH 10
D.Nagrodcki, Woodbridge, VA 10
P.Stungys, Concord, OH 10
J.Vencius, Wklf, OH 10
V.Kilius, Valley Stream 10
E.Balanda, Cleveland, OH 5
S.Knistautas, Cleveland, OH .. 5
S.Vasiulis, Manchester, MI 5

Visiems aukotojams
Nuoširdžiai dėkojame

KARALIAUS MINDAUGO PAMINKLAS - VALDOVO KARŪNAVIMO JUBILIEJUI

Gruodžio 20 d. Lietuvos parodų centre “Litexpo” atidaryta karaliaus Mindaugo paminklo Vilniuje konkursinių projektų paroda. Joje eksponuojami 38 darbai.

Konkursą, kaip informuoja ELTA, yra paskelbusi Vilniaus savivaldybė. Konkursinių projektų parodą surengė Lietuvos architektų sąjunga.

Lietuvos karaliaus Mindaugo paminklą planuojama statyti Vilniuje, Arsenalo ir T.Vrublevskio gatvių sankryžoje, skvere prieš Nacionalinį muziejų. Paminklas

G. Juškėno nuotr.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

KALĖDINĖS DOVANOS
KAIMO MOKYKLŲ
VAIKAMS

Gruodžio 20 d. rytą kelionę po Lietuvą pradės Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondo bei “Coca - cola Bottlers Lietuva” šviečiantis ir grojantis Kalėdų karavanas. Jis aplankys Žiežmarių, Kruonio, Šlienaiavos, Lapių, Dukštų ir Sudervės mokyklas..

Kalėdų karavanas, kaip informuoja ELTA, veža kaimo mokyklų vaikams dovanų, kurias jiems sukrovė Prezidentūros, Seimo, Vyriausybės, Vilniaus savivaldybės, ministerijų bei žinybų darbuotojai, “VP market” tarnyba, įvairių Lietuvos miestų gyventojai

MALDINGOS KELIONĖS -
TAIKOS INTENCIJA

Lietuvos vyskupai kviečia Lietuvos tikinčiuosius taikos intencija atlikti maldingas kaliones į žymias šalis šventovės.

Tokį sprendimą ganytojai priėmė atsiliėpdami į Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II raginimą maldingomis kelionėmis ir maldos budėjimu pasitikti 2002 metais Asyžiuje rengiamą pasaulio religijų

vadovų susitikimą, sakė Eltai Lietuvos vyskupų konferencijos generalinis sekretorius, vyskupas Jonas Boruta.

Sausio 2 dieną tikintieji kviečiami dalyvauti maldingoje kelionėje į Žemaičių Kalvarijos baziliką, sausio 12 dieną - į Marijampolės Šv. Mykolo arkangelo prokatedrą, sausio 14 dieną - į Šiluvos baziliką, sausio 15 dieną - į Krekenavos bažnyčią ir į Pivašiūnų bažnyčią, sausio 19 dieną - į Vilniaus Aušros vartų šventovę. Visuose maldos namuose nurodytomis dienomis Šv.mišios bus aukojamos 12 val., tik Šiluvos bazilikoje- 11.30 val.

Šios kelionės, pasak vyskupo J.Borutos, atliekamos maldos už taiką pasaulyje intencija ir prašant sėkmės tarpreliginiam susitikimui Asyžiuje. Susitikimo išvakarėse - sausio 23 dieną visose Lietuvos katedrose šiomis intencijomis bus rengiami maldos budėjimai. Tokius budėjimus vyskupai ragina rengti ir kitose Lietuvos bažnyčiose.

“MAŽEIKIŲ NAFTA” IR
POLICIJOS
DEPARTAMENTAS

Gruodžio 19 d. “Mažeikių nafta” ir Policijos departa-

mentas, norėdami akcentuoti ir vaikų saugumą gatvėse, ir artėjančias Kalėdas, dalins specialius eglutės formos atšvaitus, pagamintus iš medžiagos, atspindinčios šviesą net iš 700 metrų, su “Mažeikių naftos” simbolika bei užrašu “Visuomet rasi kelią!”, praneša ELTA. Atspindinčios eglutės pasieks Biržų, Joniškio, Palangos ir Mažeikių vaikus (šiuose Lietuvos miestuose įsikūrusi “Mažeikių nafta”). Kelių policijos darbuotojai dalins juos gatvėse, kartu padėdami vaikams pereiti gatves ir primindami saugaus elgesio taisykles. Savivaldybių policijos darbuotojai dalins atšvaitus įvairiuose susitikimuose su vaikais: viktorinose, eglučių šventėse, lankydamiesi mokyklose ir pan.

Pasak “Mažeikių naftos” saugos struktūrinio padalinio direktoriaus Gintaro Kairio, tokia akcija - šiemet užsiėmęs glaudaus bendrovės ir Policijos departamento bendradarbiavimo tęsinys. “Mažeikių nafta” kartu su regioniniais policijos komisarais bendradarbiauja saugodama įmonės vamzdynus, Būtingės terminalą, naftos perdėbimo įmonę, koordinuoja pažeidimų prevencijos ir kontrolės veiksmus.

ITALŲ MENININKŲ
ŽUVĖDROS ATSKRIDO Į
VILNIŲ

Vilniaus rotušėje gruodžio 20 dieną pristatoma italų menininkų sukurta instaliacija “Baltieji technologiniai skrydžiai”. Tarp Rotušės kolonų ant ištemptų jūrinių lynų pakils 1035 plastikinės žuvėdros. Parodą atidarys Vilniaus meras Artūras Zuokas, Italų kultūros instituto Vilniuje direktorius Ostelijus Remis, kūrinių autoriai, praneša ELTA.

Instaliacija “Baltieji technologiniai skrydžiai”

atkeliavo iš Italijos miesto Areco. Pasak parodos rengėjų, šios instaliacijos mintis - pavaizduoti gyvūnų, šiuo atveju žuvėdrų, įsiveržimą į miestą. Jis turi daug prasmų: iš nenaudingos medžiagos - perdirbtos plastmasės atgimsta gyvenimas: gamtoje niekas nesukuriama ir niekas nesunaikinama, bet viskas transformuojasi, plastmasė pavirsta gyvenimo simboliu.

Šešių Italijos menininkų grupės “Cracking Art” instaliacija vilniečius džiugins iki kitų metų sausio 7 dienos.

ELTA

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

“LEADERS IN LOW COST TRAVEL”

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$35,

PUSEI METŲ - \$20,

PIRMA KLASE - \$58,

ORO PAŠTŲ Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.

William J. Jakubs Jr.

Kenneth Schmidt

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiądienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savininkė

State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja

Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

Visi teisiojai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530